

Vlerësim i Progresit dhe Fizibilitetit të Klasterëve 1 – 6 për procesin e anëtarësimit në BE

Analizë e avancimit dhe sfidave në përmbushjen e kriterëve për anëtarësim në BE

POLIFAKT_{al}

ALTAX

Vlerësim i Progresit dhe Fizibilitetit të Klasterëve 1–6 për procesin e anëtarësimit në BE

Analizë e avancimit dhe sfidave në përmbushjen e kriterëve për anëtarësim në BE

© ALTAX | January / Janar 2026

ALTAX – POL – 26 - 003

POLIFAKT.

ALTAX

Abstrakt

Ky raport ofron një analizë të detajuar dhe krahasuese të progresit të Shqipërisë në procesin e anëtarësimit në Bashkimin Evropian (BE), duke u bazuar në **Raportin e Komisionit Evropian 2025** dhe vlerësimet e përditësuara deri në janar 2026.

Shqipëria ka hapur të gjitha **33 kapitujt e negociatave** brenda një periudhe rekord (tetor 2024 – nëntor 2025), të ndarë në **6 klastera** kryesore: Fundamentals, Internal Market, Competitiveness and Inclusive Growth, Green Agenda and Sustainable Connectivity, Resources, Agriculture and Cohesion dhe External Relations.

Analiza fokusohet tek **niveli i përgatitjes, progresi aktual, sfidat kryesore dhe mundësia e përmbushjes deri në vitin 2027**, duke përdorur një metodologji që integron faktorë **kuantitativë dhe kualitativë**, si përgatitja formale, performanca qeveritare (p.sh., thithja e fondeve IPA/Growth Plan, korrupsioni, informaliteti), si dhe faktorë eksternë (gjeopolitikë dhe krahasime historike me vende të tjera anëtare).

Raporti identifikon se kapitujt më sfidues ndodhen kryesisht në **klasterat 4 dhe 5** (mjedisi, energjia, bujqësia, siguria ushqimore), që kërkojnë **reforma rrënjësore, investime masive dhe tranzicione të gjata**.

Nga ana tjetër, kapitujt në **klasterin 6** (Marrëdhëniet e Jashtme) janë më të avancuar, me mundësi të larta për mbyllje të shpejtë.

Vlerësimi i fizibilitetit kategorizon mundësinë e përmbushjes në **tregues të lartë (>70%)**, **mesatar (40–70%)** dhe **të ulët (<40%)**, duke reflektuar rreziqet reale nga implementimi i dobët, mungesa e dialogut politik dhe kapacitetet administrative.

Raporti përfundon me një sintezë horizontale për të gjithë 33 kapitujt, duke nxjerrë në pah **balancën midis ambicies politike dhe kapaciteteve reale**, si dhe nevojën për **vullnet politik të fortë dhe përthithje më të lartë të fondeve** për të arritur objektivin 2027.

Fjalë kyçe

Anëtarësimi në Bashkimin Evropian, Balanca midis ambicies dhe kapaciteteve reale, Fonde IPA/Growth Plan, Gjeopolitikë, Klasterët e negociatave, Progres dhe fizibilitet, Reforma strukturore, Shqipëri 2024–2027

JEL Codes

F50, H83, O20, P16, Q18

Abstract

This report provides a detailed and comparative analysis of Albania's progress in the European Union (EU) accession process, based on the European Commission's 2025 Report and updated assessments until January 2026.

Albania has opened all 33 negotiation chapters within a record period (October 2024 – November 2025), organized into six main clusters: Fundamentals, Internal Market, Competitiveness and Inclusive Growth, Green Agenda and Sustainable Connectivity, Resources, Agriculture and Cohesion, and External Relations.

The analysis focuses on the level of preparedness, current progress, main challenges, and the feasibility of completion by 2027, using a methodology that integrates both quantitative and qualitative factors: formal preparedness, government performance (e.g., absorption of IPA/Growth Plan funds, corruption, informality), as well as external factors (geopolitical context and historical comparisons with other EU member states).

The report identifies that the most challenging chapters are primarily in clusters 4 and 5 (environment, energy, agriculture, food safety), which require deep reforms, substantial investments, and long-term transitions. In contrast, chapters in cluster 6 (External Relations) are more advanced, with a high likelihood of rapid closure.

Feasibility assessment categorizes the likelihood of completion as high (>70%), medium (40–70%), and low (<40%), reflecting real risks stemming from weak implementation, lack of political dialogue, and limited administrative capacities.

The report concludes with a horizontal synthesis across all 33 chapters, highlighting the balance between political ambition and actual capacities, as well as the need for strong political will and higher fund absorption to achieve the 2027 target.

Keywords

EU accession, Balance between political ambition and real capacities, IPA/Growth Plan funds, Geopolitics, Negotiation clusters, Progress and feasibility, Structural reforms, Albania 2024–2027

JEL Codes

F50, H83, O20, P16, Q18

Rreth ALTAX

ALTAX është një qendër e pavarur kërkimore jofitimprurëse me seli në Shqipëri, e specializuar në analiza të politikave ekonomike dhe fiskale. Misioni ynë është të prodhojmë kërkime të bazuara në të dhëna, të paanshme dhe rigorozë, që vlerësojnë ndikimet politike, kulturore, ideologjike, ekonomike dhe historike në zhvillimet socio-ekonomike. Ne synojmë të kontribuojmë në formësimin e politikave publike që promovojnë transparencën, llogaridhënien dhe zhvillimin e qëndrueshëm, duke u fokusuar në Shqipëri dhe rajonin e Ballkanit Perëndimor.

Fushat kryesore të kërkimit

- Studime sektoriale dhe tendenca makroekonomike
- Analiza e buxheteve shtetërore dhe të dhënave statistikore
- Vlerësimi i ndikimeve të politikave fiskale dhe monetare
- Parashikime dhe modelime ekonometrike për donatorë dhe aktorë publikë

Bashkëpunimet

ALTAX bashkëpunon me akademikë, ekspertë fiskalë dhe organizata ndërkombëtare për të rritur kapacitetet analitike dhe për të mbështetur vendimmarrjen e bazuar në evidencë.

Shërbimet

- Analiza të politikave ekonomike dhe fiskale
- Studime sektoriale dhe raportime
- Modelime dhe vlerësime të ndikimeve
- Trajnim dhe konsultime për transparencë publike

Kontakti: www.altax.al | info@altax.al

About ALTAX

ALTAX is an independent, non-profit research center based in Albania, specializing in economic and fiscal policy analysis.

Our mission is to produce data-driven, unbiased, and rigorous research that assesses the political, cultural, ideological, economic, and historical factors shaping socio-economic developments. We aim to contribute to public policy design that promotes transparency, accountability, and sustainable development, with a focus on Albania and the Western Balkans.

Key research areas

- Sector studies and macroeconomic trends
- Analysis of state budgets and statistical data
- Assessment of fiscal and monetary policy impacts
- Forecasting and econometric modeling for donors and public-sector stakeholders

Collaborations

ALTAX works with academics, fiscal experts, and international organizations to enhance analytical capacity and support evidence-based decision-making.

Services

- Economic and fiscal policy analysis
- Sectoral studies and reporting
- Impact assessments and economic modeling
- Training and consulting on public transparency

Contact

www.altax.al | info@altax.al

Kushtet e përdorimit

Ky dokument mbrohet nga të drejtat e autorit dhe ofrohet për përdorim kërkimor, arsimor dhe jo-komercial nën kushtet e mëposhtme:

1. **Përdorimi i lejueshëm.** Materiali mund të përdoret për qëllime akademike, kërkimore ose profesionale, me kushtin e citimit të plotë të burimit (ALTAX, 2025).
2. **Kufizime komerciale.** Çdo përdorim komercial, shitje ose modifikim pa autorizim të shkruar nga ALTAX është i ndaluar.
3. **Atribuimi.** Në çdo riprodhim ose citim, duhet të përmendet autori, titulli dhe burimi origjinal.
4. **Opinione dhe përgjegjësi.** Mendimet e shprehura janë të autorëve dhe nuk përfaqësojnë domosdoshmërisht pikëpamjet e ALTAX-it ose partnerëve të saj. ALTAX nuk mban përgjegjësi për përdorime të gabuara të materialit.
5. **Riprodhimi.** Shpërndarja është e lejueshme për qëllime jo-komerciale, me ruajtjen e integritetit të përmbajtjes dhe atribuimin e duhur.

Për autorizime shtesë ose sqarime, kontaktoni: info@altax.al.

Terms of use

This document is protected by copyright and is provided for research, educational and non-commercial use under the following conditions:

1. **Permissible use.** The material may be used for academic, research or professional purposes, provided that the source is fully cited (ALTAX, 2025).
2. **Commercial restrictions.** Any commercial use, sale or modification without written authorization from ALTAX is prohibited.
3. **Attribution.** In any reproduction or quotation, the author, title and original source must be mentioned.
4. **Opinions and responsibility.** The opinions expressed are those of the authors and do not necessarily represent the views of ALTAX or its partners. ALTAX is not responsible for any misuse of the material.
5. **Reproduction.** Distribution is permitted for non-commercial purposes, provided that the integrity of the content is maintained and proper attribution is given.

For additional authorizations or clarifications, contact: info@altax.al

Falënderime

Ky studim është rezultat i një bashkëpunimi rigoroz midis ekipit kërkimor të ALTAX-it dhe kontribuesve të jashtëm.

Falënderime të veçanta shkojnë për:

- Autorët kryesorë, për analizën ekonometrike dhe interpretimin e të dhënave.
- Përpunuesit e të dhënave statistikore, për saktësinë dhe vizualizimin e modeleve.
- Ekspertët vullnetarë, për komentet profesionale dhe etike që përmirësuan analizën.
- Dizajnerin grafik, për formatimin profesional dhe lehtësimin e leximit.
- Koordinatorin ekzekutiv, për udhëheqjen e projektit dhe integrimin e vizionit të ALTAX-it.

Kjo punë reflekton angazhimin tonë për kërkim të bazuar në evidencë dhe transparencë. Për komente ose bashkëpunime të mëtejshme, kontaktoni: info@altax.al.

Acknowledgements

This study is the result of rigorous collaboration between the ALTAX research team and external contributors.

Special thanks go to:

- The main authors, for econometric analysis and data interpretation.
- The statistical data processors, for the accuracy and visualization of the models.
- The volunteer experts, for professional and ethical comments that improved the analysis.
- The graphic designer, for professional formatting and ease of reading.
- The executive coordinator, for project leadership and integration of the ALTAX vision.

This work reflects our commitment to evidence-based research and transparency. For further comments or collaborations, contact: info@altax.al

Lidhu me ALTAX / Connect with ALTAX

Qëndroni të informuar me analizat, kërkimet dhe zhvillimet më të fundit në fushën e politikave ekonomike dhe fiskale. ALTAX ofron një ekosistem burimesh të besueshme për studiues, vendimmarrës dhe aktorë publikë.

Stay informed with the latest analysis, research, and developments in the field of economic and fiscal policies. ALTAX provides an ecosystem of trusted resources for researchers, decision-makers, and public stakeholders.

Burimet Kryesore

ALTAX – www.altax.al

Platforma qendrore e analizave, raporteve dhe studimeve mbi ekonominë dhe financat publike.

Central platform for analyses, reports and studies on the economy and public finances.

Polifakt – www.polifakt.al

Sistemi i monitorimit dhe vlerësimit të premtimeve politike, bazuar në të dhëna dhe metodologji të verifikuara.

System for monitoring and evaluating political promises, based on verified data and methodologies.

YouTube – [ALTAX Channel](#)

Video analitike, materiale edukative dhe diskutime mbi temat kyçe të politikave publike.

Analytical videos, educational materials, and discussions on key public policy topics.

Aplikacioni ALTAX

I disponueshëm në *App Store* dhe *Google Play*, me përditësime të menjëhershme, njoftime dhe akses të shpejtë në raportet tona.

Available on the App Store and Google Play, with instant updates, notifications and quick access to our reports.

Rrjetet Sociale

Ndiqui ALTAX në [Facebook](#), [LinkedIn](#), [Twitter/X](#) dhe [Instagram](#) për njoftime, infografika dhe komunikime të shpejta.

Follow ALTAX on social media for quick announcements, infographics, and communications.

Përmes kërkimit rigoroz dhe të paanshëm, ne synojmë të ndërtojmë një hapësirë publike më transparente dhe një të ardhme ekonomike më të qëndrueshme.

Through rigorous and impartial research, we aim to build a more transparent public space and a more sustainable economic future.

Kontakt / Contact

Web: www.altax.al

Email: info@altax.al

HYRJE

Procesi i anëtarësimit të Shqipërisë në Bashkimin Evropian (BE) përfaqëson një nga sfidat më të rëndësishme strategjike për vendin, duke kërkuar reforma të thella në të gjitha fushat e shoqërisë, ekonomisë dhe qeverisjes.

Bazuar në Raportin e Komisionit Evropian për Shqipërinë 2025 (publikuar më 4 nëntor 2025 dhe referencë kryesore deri në janar 2026), Shqipëria ka arritur një hap të rëndësishëm duke hapur të gjitha 33 kapitujt e negociatave brenda një periudhe rekord (tetor 2024 – nëntor 2025), të grupuar në 6 klastera¹.

Megjithatë, hapja nuk nënkupton plotësimin e tyre. Ajo vetëm mundëson negociata të thella, ndërsa mbyllja kërkon përmbyllje të plotë të standardeve të BE-së (acquis communautaire).

Shqipëria synon mbylljen deri në 2027, me anëtarësim të mundshëm midis 2027-2030, por një qasje kritike dhe realiste tregon se sfida strukturore si korrupsioni, informaliteti, mungesa e infrastrukturës dhe e dialogut politik mund të kërkojnë periudha tranzicioni ose vonesa.

Ky raport ofron një analizë krahasuese të detajuar për secilin klaster, duke theksuar se asnjë kapitull nuk është "i pamundur" absolutisht (BE-ja lejon tranzicione 5-10 vjeçare, si në rastet e Polonisë, Bullgarisë apo Rumanisë), por rreth 6-8 kapituj (sidomos në klasterat 4 dhe 5) kërkojnë reforma rrënjësore, investime masive (rreth 500-600 milionë euro nga IPA III + ~1 miliardë nga Growth Plan) dhe ndihmë financiare nga BE-ja. Geopolitika (si lufta në Ukrainë) ka përshpejtuar procesin, por suksesi varet nga performanca reale e qeverisjes, jo vetëm premtje.

Në mënyrë kritike, mungesa e dialogut politik dhe reformat sipërfaqësore mund ta vonojnë targetin 2027 deri në 2030, duke nënvizuar nevojën për vullnet më të fortë politik dhe thithje më të lartë të fondeve (aktualisht ~65-70%).

Materiali është organizuar në mënyrë logjike dhe krahasuese për të lehtësuar kuptimin e procesit të negociatave, duke u fokusuar në 6 klasterat kryesorë (Fundamentals, Internal Market, Competitiveness and Inclusive Growth, Green Agenda and Sustainable Connectivity, Resources, Agriculture and Cohesion, External Relations).

Struktura e raportit është ndërtuar në mënyrë lineare dhe analitike, duke ndjekur një rend logjik që lejon kalimin nga pamja e përgjithshme te vlerësimi i detajuar dhe më pas te konkluzionet sintetike për të gjithë procesin.

Raporti hapet me një **përmbledhje të përgjithshme për secilin klaster**, e cila ofron një panoramë të shkurtër, por përmbledhëse, mbi gjendjen aktuale, pikat e forta dhe kufizimet kryesore që karakterizojnë secilin grup kapitujsh në raport me objektivin e vitit 2027.

Më pas vijon **analiza e detajuar e kapitujve, e strukturuar sipas 6 klasterave**, ku secili kapitull trajtohet mbi të njëjtën skemë analitike për të siguruar krahasueshmëri dhe koherencë. Brenda kësaj analize, fillimisht paraqiten **kërkesat kryesore**, ku përshkruhen standardet e Bashkimit Evropian që duhen

¹ **Klasteri** (shqiptuar nga fjala “Cluster” në anglisht) është një **grup kapitujsh ose fusha tematike të lidhura me një objektiv të caktuar të BE-së** (p.sh., tregu i brendshëm, energjia, bujqësia).

Çdo klaster mbulon disa kapituj të BE-së që kanë **fokus të ngjashëm**, p.sh. infrastruktura, konkurrueshmëria, mjedisi, marrëdhëniet e jashtme.

përmbushur, përfshirë harmonizimin ligjor, nevojën për reforma strukturore, forcimin e kapaciteteve administrative dhe nivelin e investimeve të domosdoshme.

Në vijim analizohet **ecuria aktuale**, e mbështetur në Raportin e Komisionit Evropian 2025, duke reflektuar qartë nivelin e përgatitjes (i ulët/some preparation, mesatar/moderate, i mirë/good) dhe progresin e arritur (pa progres/no, i kufizuar/limited, disi/some, i mirë/good). Kjo pjesë integron edhe vlerësimin e performancës së qeverisjes, duke evidentuar problematika konkrete si implementimi i ngadaltë i reformave, informaliteti i lartë apo mungesa e dialogut politik funksional.

Pas kësaj, raportohet **progresi i nevojshëm dhe hapat konkretë për mbyllje**, ku identifikohen reformat rrënjësore që duhen ndërmarrë, tranzicionet institucionale të nevojshme dhe investimet prioritare, gjithmonë duke marrë parasysh kohën e mbetur deri në vitin 2027 dhe ndikimin e faktorëve të jashtëm, përfshirë kontekstin gjeopolitik.

Analiza për secilin kapitull përmbyllet me **vlerësimin e mundësisë së përmbushjes deri në vitin 2027**, i ndërtuar si një gjykim realist dhe kritik, i kategorizuar në tre nivele: mundësi e lartë (>70%), mundësi mesatare (40–70%) dhe mundësi e ulët (<40%). Ky vlerësim bazohet drejtpërdrejt në rreziqet dhe kufizimet e identifikuara në raportet zyrtare dhe në analizën e zbatimit real.

Në pjesën përmbyllëse, raporti ofron **përfundime të përgjithshme**, ku bëhet një sintezë horizontale e gjetjeve, duke theksuar pritshmëritë reale të fizibilitetit për **të 33 kapitujt** dhe duke nxjerrë në pah balancën mes ambicies politike dhe kapaciteteve reale për përmbushje brenda afatit 2027.

Metodologjia për të matur Fizibilitetin (*Mundësinë e përmbushjes*)

Metodologjia për të matur Fizibilitetin (Mundësinë e përmbushjes) është ndërtuar mbi një qasje kritike dhe realiste, duke integruar të dhënat empirike nga **Raporti i Komisionit Evropian 2025** dhe vlerësime të përditësuara deri në **janar 2026**, me qëllim matjen e fizibilitetit të mbylljes së kapitujve të negociatave deri në vitin **2027**. Metodologjia synon të vlerësojë jo vetëm progresin formal, por edhe mundësinë reale të zbatimit të reformave brenda një afati të kufizuar kohor.

Burimet e të dhënave përbëjnë shtyllën kryesore të analizës. Burimi kryesor është Raporti i Komisionit Evropian 2025, i cili ofron vlerësime mbi nivelin e përgatitjes, progresin dhe përmbushjen e benchmark-eve për secilin kapitull negociues. Këto të dhëna plotësohen nga tregues të performancës së qeverisjes, përfshirë nivelin e thithjes së fondeve IPA dhe Growth Plan (rreth 65–70%), raportet mbi korrupsionin, informalitetin dhe funksionimin e dialogut politik. Në analizë përfshihen gjithashtu faktorë eksternë, si ndikimi i gjeopolitikës – veçanërisht lufta në Ukrainë, e cila përshpejton hapjen politike të procesit, por jo domosdoshmërisht zbatimin – si dhe krahasime historike me tranzicionet e vendeve si Polonia, Bullgaria dhe Rumania.

Kategorizimi i niveleve të përgatitjes dhe progresit realizohet mbi bazën e klasifikimeve të përdorura nga Komisioni Evropian. Niveli i përgatitjes ndahet në të ulët (early/some preparation), mesatar (moderate) dhe të mirë (good/high), sipas vlerësimeve të raportit. Progresi vlerësohet si pa progres, i kufizuar, disi përparime ose i mirë, duke u fokusuar te implementimi real i reformave dhe jo vetëm te miratimi formal i legjislacionit, për shembull rastet kur ligjet miratohen, por zbatimi mbetet i dobët.

Vlerësimi i fizibilitetit ndërtohet duke kombinuar kritere kuantitative dhe kualitative. Faktorët pozitivë përfshijnë momentumin gjeopolitik pro-zgjerimit, disponueshmërinë e fondeve të konsiderueshme nga Growth Plan (rreth 1 miliard euro) dhe progresin relativisht të mirë në kapitujt më pak kompleksë, si ata të Klasterit 6. Faktorët negativë lidhen me sfidat strukturore, si korrupsioni kronik, informaliteti i lartë, kapacitetet e ulëta administrative, thithja e pamjaftueshme e fondeve, mungesa e dialogut politik funksional dhe presioni i kohës, duke qenë se mbeten më pak se dy vite për mbylljen e klasterëve më të vështirë.

Kategoritë e mundësisë së përmbushjes ndahen në tre nivele. Mundësia e lartë (>70%) i atribuohet kapitujve me nivel të mirë përgatitjeje, progres të mirë dhe nevojë minimale për fonde shtesë, siç janë disi fusha të diplomacisë, ku rreziku i vonësive është i ulët. Mundësia mesatare (40–70%) u përket kapitujve me nivel mesatar përgatitjeje dhe progres disi ose të kufizuar, ku arritja e objektivave është e mundur, por varet nga vullneti politik, përdorimi efektiv i fondeve dhe menaxhimi i rreziqeve që lidhen me korrupsionin. Mundësia e ulët (<40%) karakterizon kapitujt me nivel të ulët përgatitjeje dhe progres të kufizuar, të cilët kërkojnë tranzicione të gjata, investime masive dhe reforma strukturore të thella, si në fushat e mjedisit dhe bujqësisë, duke mbartur rrezik të lartë vonësash.

Peshimi i përgjithshëm i fizibilitetit realizohet duke kombinuar tre komponentë kryesorë: 50% nga niveli i përgatitjes dhe progresi i vlerësuar në Raportin e Komisionit Evropian 2025, 30% nga performanca qeveritare në zbatim dhe thithjen e fondeve dhe 20% nga faktorët eksternë, përfshirë gjeopolitikën dhe përvojat krahasuese të zgjerimeve të mëparshme të BE-së. Ky vlerësim mbetet qëllimisht kritik, duke theksuar se reformat sipërfaqësore dhe zbatimi formal e ulin ndjeshëm mundësinë reale të suksesit, duke e vendosur fizibilitetin mesatar të gjithë procesit në intervalin 50–60%.

Në përfundim, kjo metodologji synon të sigurojë një **vlerësim objektiv dhe realist**, duke theksuar se arritja e objektivit 2027 kërkon jo vetëm ambicie politike dhe mbështetje gjeopolitike, por mbi të gjitha reforma të thella, zbatim të qëndrueshëm dhe bashkëpunim gjithëpërfshirës institucional e politik.

Përmbledhje për secilin Klaster

Përmbledhje e Përgjithshme për secilin Klaster paraqet një panoramë të shkurtër, të strukturuar dhe krahasuese për të gjashtë klasterat e negociatave të anëtarësimit të Shqipërisë në Bashkimin Evropian. Shqipëria ka hapur **të gjitha 6 klasterat dhe 33 kapitujt** në një hark kohor rekord prej **13–14 muajsh (tetor 2024 – nëntor 2025)**, duke shënuar një arritje të rëndësishme politike dhe institucionale. Megjithatë, **niveli i përgatitjes mbetet kryesisht mesatar**, ndërsa sfidat kryesore lidhen me **implementimin real të reformave, thithjen relativisht të ulët të fondeve (rreth 65–70% për IPA III), korrupsionin kronik dhe nevojën për reforma rrënjësore strukturore**. Mbështetja financiare bazohet kryesisht në **IPA III (rreth 500–600 milionë euro për periudhën 2021–2027)** dhe **Growth Plan për Ballkanin Perëndimor (rreth 1 miliardë euro për Shqipërinë deri në 2027)**. Objektivi për mbylljen e negociatave deri në vitin **2027 mbetet ambicioz, por "on track"** sipas Komisionit Evropian, me kusht që momentum aktual të ruhet dhe reformat të thellohen.

Klasteri 1: Fundamentals (Bazat e Procesit të Anëtarësimit) u hap më **15 tetor 2024**, në kuadër të konferencës së parë ndërqeveritare. Ai përfshin **5 kapituj kyç** (p.sh. Prokurimi Publik, Statistikat, Gjyqësori dhe të Drejtat Themelore, Drejtësia/Liria/Siguria, Kontrolli Financiar) dhe konsiderohet themeli që përcakton ritmin e gjithë procesit. **Niveli i përgjithshëm i përgatitjes është mesatar**, me disi përparime në vettingun gjyqësor dhe luftën kundër krimit të organizuar (SPAK), por me probleme të vazhdueshme në korrupsion dhe cilësinë e drejtësisë. **Fondet e disponueshme** llogariten rreth **80–100 milionë euro nga IPA III (Window 1)** dhe **pre-financim nga Growth Plan (rreth 64.5 milionë euro në 2025)**. **Sfida kryesore** mbeten korrupsioni i lartë, vonesat në thithjen e fondeve, mungesa e dialogut politik dhe nevoja për reforma rrënjësore në drejtësi, me objektivin për një **IBAR pozitiv në 2026**.

Klasteri 2: Internal Market (Tregu i Brendshëm) u hap më **14 prill 2025** dhe përfshin **9 kapituj**, që mbulojnë lëvizjen e lirë të mallrave dhe punëtorëve, ligjin e kompanive, konkurrencën dhe mbrojtjen e konsumatorit. **Niveli i përgatitjes vlerësohet nga mesatar në të mirë**, me progres të dukshëm në ligjin e kompanive dhe pronësinë intelektuale, por me përparim të kufizuar në konkurrencë dhe shërbime financiare. **Fondet e disponueshme** për këtë klaster arrijnë rreth **20–25% të IPA III (rreth 100 milionë euro)**, të kombinuara me mbështetje nga **WBIF për infrastrukturë (rreth 333 milionë euro grant)**. **Sfida kryesore** lidhen me luftën kundër monopoleve, forcimin e mbikëqyrjes dhe kapacitetet administrative për harmonizim ligjor, me rrezik vonesash në kapitujt më kompleksë.

Klasteri 3: Competitiveness and Inclusive Growth (Konkurrueshmëria dhe Rritja Përfshirëse) u hap më **22 maj 2025** dhe përfshin **7 kapituj**, përfshirë transformimin digjital, tatimet, politikat sociale dhe arsimin. **Niveli i përgatitjes është mesatar**, me disi progres në digjitalizim (p.sh. SEPA 2025) dhe administrimin tatimor, por me mangësi në inovacion, kërkim-zhvillim dhe përfshirje sociale. **Fondet e disponueshme** llogariten rreth **25% e IPA III (105–150 milionë euro)**, të orientuara drejt broadband-it, arsimit dhe programeve sociale. **Sfida kryesore** mbeten investimet e ulëta në R&D, papunësia e të rinjve dhe nevoja për reforma që rrisin konkurrueshmërinë ekonomike.

Klasteri 4: Green Agenda and Sustainable Connectivity (Axfenda e Gjelbër dhe Ndërlidhja e Qëndrueshme) u hap më **16 shtator 2025** dhe përfshin **4 kapituj** (transporti, energjia, rrjetet trans-evropiane dhe mjedisi). **Niveli i përgatitjes është mesatar deri në të ulët**, me performancë më të mirë në energji dhe diversifikimin e burimeve të rinovueshme, por me përgatitje të dobët në mjedis, veçanërisht në menaxhimin e mbetjeve dhe ndotjen. **Fondet e disponueshme** përfshijnë **qindra milionë euro nga IPA III, WBIF dhe Growth Plan**. **Sfida kryesore** lidhen me investimet masive të nevojshme për infrastrukturën mjedisore dhe tranzicionet e gjata, veçanërisht për Kapitullin 27, si dhe me kapacitetet e kufizuara lokale dhe thithjen e fondeve.

Klasteri 5: Resources, Agriculture and Cohesion (Burimet, Bujqësia dhe Kohezioni) u hap më 17 nëntor 2025, si klasteri i fundit dhe përfshin 5 kapituj, përfshirë bujqësinë, sigurinë ushqimore, peshkimin dhe politikën rajonale. **Niveli i përgatitjes është i ulët deri mesatar**, me Kapitullin 12 (siguria ushqimore) si më problematiku për shkak të informalitetit dhe mungesës së infrastrukturës laboratorike. **Fondet e disponueshme** vlerësohen rreth 100–200 milionë euro nga IPA III/IPARD, të kombinuara me mbështetje të konsiderueshme nga Growth Plan. **Sfida kryesore** janë informaliteti i lartë në bujqësi (rreth 40% e punësimit), nevoja për tranzicione 5–10 vjeçare dhe përgatitja institucionale për menaxhimin e fondeve të mëdha të kohezionit pas anëtarësimit.

Klasteri 6: External Relations (Marrëdhëniet e Jashtme) u hap më 17 dhjetor 2024 dhe përfshin vetëm 2 kapituj. **Niveli i përgatitjes është i mirë deri i lartë**, me përputhje të plotë me Politikën e Përbashkët të Jashtme dhe të Sigurisë së BE-së, përfshirë sanksionet kundër Rusisë dhe mbështetjen për Ukrainën. **Fondet e disponueshme janë minimale**, kryesisht për koordinim diplomatik dhe trajnime. **Sfida kryesore** lidhet vetëm me harmonizimin formal të marrëveshjeve ndërkombëtare, duke e bërë këtë klaster më të avancuarin dhe me gjasat më të larta për mbyllje provizore në 2026.

Në përfundim, Shqipëria pozicionohet si **frontrunner në Ballkanin Perëndimor**, së bashku me Malin e Zi, falë momentumit gjeopolitik dhe vullnetit politik.

Megjithatë, **sfida reale qëndron te implementimi**, jo te hapja formale e kapitujve, me rrezik vonesash veçanërisht në klasterat 1, 4 dhe 5 për shkak të korrupsionit, thithjes së ulët të fondeve dhe nevojës për tranzicione të gjata. **Suksesi deri në vitin 2027** varet drejtpërdrejt nga thellimi i reformave dhe ndërtimi i një dialogu gjithëpërfshirës politik dhe institucional.

Përmbledhje për Klasterët 1–6 – Progresi dhe Fizibiliteti deri 2027

Klaster	Kapitulli	Fokus Kryesor	Progres / Nivel Përgatitjeje	Fondet e Disponueshme	Sfida Kryesore	Mundësia e Përbushjes 2027
1 – Kushtet Politike	23: Drejtësia	Reformë gjyqësore, gjykata administrative	Mesatar/I mirë; disi/some	IPA + WBIF (~50-100 mln €)	Korrupsion, kapacitete të ulëta	Mesatare (40-70%)
	24: Lufta kundër Korrupsionit	Strategji anti-korrupsion	Mesatar; kufizuar/limited	Fonde minimale	Implementim i ngadaltë, informalitet	Mesatare (40-70%)
2 – Tregu i Brendshëm	1: Lëvizja e Lirë e Mallrave	Harmonizim produktesh, REACH	Disi/some	IPA ~50 mln €	Investime masive të nevojshme, dialog i dobët	Ulët (<40%)
	2: Lëvizja e Lirë e Punëtorëve	Integrim në EURES, EHIC	Mesatar; i kufizuar	IPA + WBIF (~100-150 mln €)	Sisteme IT jo unifikuar	Mesatare (40-70%)
	3: E Drejta e Themelimit	Njohje kualifikimesh, barrierat	Mesatar; disi	IPA + WBIF	Burokraci, mungesa dialogu	Mesatare (40-70%)

Klaster	Kapitulli	Fokus Kryesor	Progres / Nivel Përgatitjeje	Fondet e Disponueshme	Sfida Kryesore	Mundësia e Përbushjes 2027
	4: Lëvizja e Kapitalit	SEPA, AML, anulim qytetari investimesh	Mesatar/I mirë; disi	IPA + WBIF	Tokë e paplotësuar, implementim i ngadaltë	Mesatare (40-70%)
	6: Ligji i Kompanive	Alinim digjital, transparencë	I mirë; i mirë	IPA minimale	Sfida minimale	Lartë (>70%)
	7: Pronësia Intelektuale	Trademark, patente, mbrojtje IPR	Mesatar; disi	IPA + WBIF	Implementim i dobët, informalitet	Mesatare (40-70%)
	8: Politika e Konkurrencës	SAC/ACA pavarësi, luftë monopole	Mesatar; i kufizuar	IPA minimale	Korrupsion, mungesa dialogu	Ulët (<40%)
	9: Shërbimet Financiare	Solvency II, MiCA, DORA	Mesatar; disi	IPA + WBIF	Implementim i ngadaltë	Mesatare (40-70%)
	28: Mbrojtja e Konsumatorëve	Siguria produkteve, shëndeti	Mesatar; disi	IPA + WBIF	Shpenzime private të larta, informalitet	Ulët-Mesatare (40-70%)
3 – Konkurrueshmëri	10: Transformimi Digjital	Broadband, media, SEPA	Mesatar; disi	IPA + Growth Plan (~100-150 mln €)	Implementim i ngadaltë	Mesatare (40-70%)
	16: Tatimi	Strategji afatmesme, evazion	Mesatar; disi	IPA + WBIF	Informalitet, implementim i ngadaltë	Mesatare (40-70%)
	17: Politika Ekonomike	ESA2010, makroekonomi	Disi/I mirë; disi/i kufizuar	IPA minimale	Boshllëqe aftësie, korrupsion	Ulët (<40%)
	19: Politika Sociale	Youth Guarantee, inkluzion	Mesatar; disi	IPA + WBIF	Kapacitete të ulta, informalitet	Ulët-Mesatare (40-70%)
	20: Politika e Industrisë	SME, specializim	Mesatar; disi	IPA + Growth Plan	Burokraci, korrupsion	Mesatare (40-70%)
	25: Shkenca dhe Kërkimi	R&D, inovacion	Mesatar; disi	IPA + Growth Plan	Buxhet i ulët, kapacitete	Mesatare (40-70%)
	26: Arsimi dhe Kultura	VET, dialog tripartit	Mesatar; disi	IPA + Growth Plan	Papunësi e të rinjve, implementim	Mesatare (40-70%)
4 – Agjenda e Gjelbër	14: Transporti	Korridore, siguri rrugore	Mesatar; disi	IPA + WBIF (~200-300 mln €)	Kapacitete administrative, korrupsion	Mesatare (40-70%)

Klaster	Kapitulli	Fokus Kryesor	Progres / Nivel Përgatitjeje	Fondet e Disponueshme	Sfida Kryesore	Mundësia e Përbushjes 2027
	15: Energjia	Diversifikim, rinovueshmëri	I mirë/I lartë; i mirë	IPA Window 4 + Growth Plan (~100-150 mln €)	Varësia nga hidro, kapacitete	Lartë (>70%)
	21: Rrjetet TEN-T	Korridore, Connect Europe	Mesatar/disi	IPA + CEF	Investime masive, tranzicion i gjatë	Ulët-Mesatare (40-70%)
	27: Mjedisi	Menaxhim mbetje, biodiversitet	I ulët/disi; disi	IPA + Green Deal	Ligje të reja, zbatim i dobët	Ulët (<40%)
5 – Burimet dhe Bujqësia	11: Bujqësia	IPARD, formalizim, fermtat e vogla	Mesatar/disi; disi	IPA III/IPARD + Growth Plan (~100-200 mln €)	Informalitet, tranzicione të gjata	Ulët (<40%)
	12: Siguria Ushqimore	Veterinarja, fitosanitaria	I ulët/disi; disi	IPA + IPARD	Kapacitete të ulta, laboratore	Ulët (<40%)
	13: Peshkimi	Akuakultura, menaxhim stok	Mesatar; disi	IPA + IPARD	Peshkim ilegal, monitorim	Mesatare (40-70%)
	22: Politika Rajonale	Fondet strukturore, kohezioni	Mesatar; disi	IPA + WBIF	Kapacitete lokale të ulta, korrupsion	Mesatare (40-70%)
	33: Dispozitat Financiare	Kontributi buxhet, anti-mashtrim	Mesatar; disi	IPA minimale	Përrjashtime fiskale, dialog i mangët	Mesatare (40-70%)
6 – Marrëdhëniet e Jashtme	30: Marrëdhëniet e Jashtme	Politikë tregtare, marrëveshje	Mesatar/I mirë; disi	IPA minimale (~10-20 mln €)	Dialog politik i mangët, harmonizim	Lartë (>70%)
	31: Politika e Jashtme, Siguria & Mbrojtja	CFSP, NATO, misione BE	I mirë/I lartë; i mirë	IPA minimale	Sfida minimale, vazhdimësi	Lartë (>70%)

1. Raporti ecurisë dhe përmbushjes për 6 Klasterat dhe

33 Kapituj

Ky seksion ofron një shqyrtim të hollësishëm të progresit të Shqipërisë në secilin nga 33 kapitujt e negociatave, të organizuar në gjashtë klastera kryesore. Qëllimi është të sigurohet një pasqyrë e qartë dhe krahasuese e gjendjes aktuale, ecurisë së reformave dhe sfidave për mbylljen e kapitujve deri në vitin 2027.

Çdo kapitull analizohet mbi një **strukturë analitike të standardizuar**, e cila përfshin:

1. **Kërkesat kryesore** – Përshkruhen standardet e Bashkimit Evropian që duhet të përmbushë Shqipëria, duke përfshirë: harmonizimin ligjor, reformat strukturore, forcimin e kapaciteteve administrative dhe nevojën për investime.
2. **Ecuria aktuale** – Vlerësohet niveli i përgatitjes (i ulët, mesatar, i mirë) dhe progresi i arritur (pa progres, i kufizuar, disi, i mirë), duke integruar performancën reale të qeverisjes dhe sfidat kryesore si informaliteti, korrupsioni ose mungesa e dialogut politik.
3. **Progresi i nevojshëm** – Identifikohen hapat konkretë dhe reformat rrënjësore që duhet të ndërmerren, tranzicionet institucionale dhe investimet prioritare, gjithmonë duke marrë parasysh kontekstin gjeopolitik dhe kohën e mbetur deri në 2027.
4. **Mundësia e përmbushjes deri në 2027** – Ofron një vlerësim realist dhe kritik të gjasave për mbylljen e kapitullit, i kategorizuar si e lartë (>70%), mesatare (40–70%) ose e ulët (<40%), duke reflektuar rreziqet nga implementimi i dobët, kapacitetet administrative dhe faktorët politikë dhe ekonomikë.

Përmes gjashtë seksionieve, lexuesi merr një **panoramë të integruar dhe të detajuar**, që mundëson krahasim mes klasterave dhe kapitujve, identifikon prioritetet kryesore dhe nxjerr në pah pikat kritike ku nevojiten ndërhyrje të menjëhershme ose investime shtesë.

Këto seksione shërbejnë si baza analitike për vendimmarrësit politikë, institucionet dhe donatorët, duke mundësuar planifikim strategjik të reformave dhe përdorim efektiv të fondeve për të arritur objektivin e anëtarësimit në BE deri në vitin 2027.

1.1. Analizë për Kapitujt e Klasterit 1: Fundamentals (Bazat e procesit të anëtarësimit)

Klasteri 1 përfaqëson boshtin themelor të procesit të anëtarësimit, pasi progresi dhe mbyllja e tij kushtëzojnë drejtpërdrejt avancimin në të gjithë klasterat e tjerë. Ky klaster mbulon fushat më politike dhe më të ndjeshme të negociatave, përfshirë **shtetin e së drejtës, funksionimin e drejtësisë, luftën kundër korrupsionit, sigurinë dhe kontrollin financiar**, ndaj vlerësohet nga Komisioni Evropian si determinant për besueshmërinë e procesit në tërësi.

Klasteri u hap më **15 tetor 2024**, në kuadër të Konferencës së Parë Ndërqeveritare dhe përfshin **5 kapituj kyç**. Niveli i përgjithshëm i përgatitjes është mesatar, me disi përparime të dukshme në drejtësi dhe siguri, por me mangësi strukturore serioze në implementim. Mbështetja financiare arrin rreth **80–100 milionë euro nga IPA III (Window 1)**, e plotësuar nga **Growth Plan**, por **thithja reale e fondeve mbetet rreth 70%**, duke kufizuar ndikimin praktik të reformave.

Sfida kryesore ndërsektoriale janë korrupsioni kronik, kapacitetet e dobëta administrative, mungesa e dialogut politik funksional dhe rreziku i reformave formale pa zbatim real. Në këtë kuadër, objektivi për një **IBAR pozitiv në vitin 2026** është kushti minimal për të ruajtur kredibilitetin e procesit.

Kapitulli 5: Prokurimi Publik

Ky kapitull synon garantimin e **përdorimit transparent, konkurrues dhe efikas të fondeve publike**, si një nga fushat më të ndjeshme ndaj korrupsionit.

Kërkesat kryesore përfshijnë harmonizimin e plotë me direktivat e BE-së për prokurimet, PPP-të dhe koncesionet, funksionimin e sistemit elektronik të integruar, përdorimin e kriterëve ekonomike cilësore (MEAT) dhe forcimin e mekanizmave kundër korrupsionit në tendera.

Ecuria aktuale tregon një nivel mesatar deri në të mirë përgatitjeje, me progres të kufizuar deri në disi përparime. Përdorimi i framework contracts dhe MEAT është rritur, por **negociatat pa konkurrencë dhe PPP-të problematike mbeten të përhapura**, duke reflektuar dobësi serioze në zbatim dhe kontroll.

Progresi i nevojshëm kërkon rishikim të thellë të PPP-ve ekzistuese, rritje të transparencës reale, trajnime intensive për administratën dhe, mbi të gjitha, **vullnet politik të qëndrueshëm kundër korrupsionit**. Harmonizimi formal deri në 2026 është i mundur, por pa **IBAR pozitiv**, progresi mbetet i brishtë.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 vlerësohet mesatare (40–70%), me rrezik real vonesash për shkak të korrupsionit dhe polarizimit politik. Fondet e disponueshme (~70 milionë euro) janë të pamjaftueshme pa përmirësim të efikasitetit të përdorimit.

Kapitulli 18: Statistikat

Ky kapitull është themelor për besueshmërinë e politikëbërjes dhe për matjen e përputhshmërisë me acquis-in e BE-së.

Kërkesat kryesore lidhen me prodhimin e statistikave të plota, të sakta dhe të krahasueshme sipas standardeve Eurostat, përfshirë census-in bujqësor dhe demografik, modernizimin e IT-së dhe forcimin e INSTAT-it.

Ecuria aktuale paraqet **nivel mesatar përgatitjeje** dhe **disi përparime**, por me vonesa strukturore në të dhëna, staf dhe koordinim ndërinstitucional. Census-i bujqësor është planifikuar për 2026, por mbetet kritik për besueshmërinë e të dhënave.

Progresi i nevojshëm kërkon rritje të stafit dhe kapaciteteve teknike, kryerjen pa vonesa të census-eve dhe transmetim të rregullt të të dhënave në Eurostat. Reformat janë teknike, por kërkojnë koordinim politik dhe administrativ.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 është **mesatare (40–70%)**, e realizueshme nëse fondet (~50 milionë euro) thithen plotësisht dhe administrata fokusohet në zbatim.

Kapitulli 23: Gjyqësori dhe të drejtat themelore

Ky është **kapitulli më kritik dhe më politik** i të gjithë procesit, që përcakton besimin e BE-së në reformimin e shtetit shqiptar.

Kërkesat kryesore përfshijnë përfundimin e vettingut, luftë të besueshme kundër korrupsionit, mbrojtje reale të të drejtave themelore dhe rritje të cilësisë dhe efikasitetit të drejtësisë.

Ecuria aktuale tregon **nivel mesatar përgatitjeje** dhe **disi përparime**, me vettingun pothuajse të përfunduar në shkallën e parë, por me apelime deri në qershor 2026. Megjithatë, **korrupsioni mbetet sistemik**, besimi publik i ulët dhe liritë themelore përballen me presione strukturore.

Progresi i nevojshëm kërkon reforma rrënjësore, dialog politik gjithëpërfshirës, implementim real të strategjisë 2024–2030 dhe kapacitete shtesë financiare dhe njerëzore. Një **IBAR pozitiv është kusht absolut**, jo formal.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 vlerësohet **e ulët (<40%)**, për shkak të natyrës së thellë strukturore të reformave dhe pamjaftueshmërisë së fondeve aktuale (~100 milionë euro).

Kapitulli 24: Drejtësia, Liria dhe Siguria

Ky kapitull lidhet ngushtë me sigurinë e brendshme dhe besueshmërinë e Shqipërisë si partnere e BE-së.

Kërkesat kryesore përfshijnë luftën kundër krimit të organizuar, migracionit të paligjshëm, harmonizimin e vizave, bashkëpunimin me Europol dhe Frontex dhe mbrojtjen e lirive civile.

Ecuria aktuale paraqet **nivel mesatar përgatitjeje**, me progres të dukshëm nga SPAK (106 dënime në 2024) dhe bashkëpunim të mirë ndërkombëtar, por me sfida të vazhdueshme në krimin e organizuar dhe migracion.

Progresi i nevojshëm kërkon rritje të kapaciteteve policore, thithje të plotë të fondeve (~80 milionë euro) dhe reforma të qëndrueshme me mbështetje gjeopolitike.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 është **mesatare (40–70%)**, e ndihmuar nga konteksti gjeopolitik, por e rrezikuar nga vonesat administrative.

Kapitulli 32: Kontrolli Financiar

Ky kapitull garanton mbrojtjen e interesave financiare të BE-së.

Kërkesat kryesore lidhen me auditin e pavarur, luftën kundër mashtrimit, harmonizimin e menaxhimit financiar dhe bashkëpunimin me OLAF.

Ecuria aktuale tregon **nivel mesatar përgatitjeje** dhe **disi përparime**, por implementimi i strategjisë anti-fraud mbetet i dobët për shkak të mungesës së kapaciteteve.

Progresi i nevojshëm kërkon përmirësim të auditit, trajnime, sisteme të reja dhe koordinim më të fortë institucional.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 vlerësohet **mesatare (40–70%)**, me kusht përmirësime të shpejta dhe përdorim efikas të fondeve (~40 milionë euro).

Sinteza e Klasterit 1 – Fundamentals (Bazat e procesit të anëtarësimit)

Kapitulli	Fokus Kryesor / Kërkesat	Ecuria Aktuale / Progresi	Progresi Nevojshëm	Mundësia e Përmbushjes 2027 (Kapitali)	Fonde të Disponueshme
5 – Prokurimi Publik	Përdorim transparent i fondeve, harmonizim me direktivat BE, PPP, MEAT, sistem elektronik tenderash, mekanizma anti-korrupsion	Mesatar–i mirë; i kufizuar–disi	Rishikim i PPP-ve, transparencë reale, trajnime intensive, vullnet politik	Mesatare (40–70%); kapsteri 1 – fizibilitet mesatar , i ndikuar nga korrupsioni dhe polarizimi politik	~70 mln €
18 – Statistikat	Statistikë e plotë, e saktë dhe krahasueshme; census bujqësor/demografik; modernizim IT; forcim INSTAT	Mesatar; disi	Rritje staf/kapaicete, kryerje pa vonesa e census-eve, transmetim të rregullt të të dhënave	Mesatare (40–70%); kapsteri 1 – fizibilitet mesatar , realizueshëm nëse fondet thithen plotësisht	~50 mln €
23 – Gjyqësori dhe Të Drejtat Themelore	Përfundim vetting, luftë kundër korrupsionit, mbrojtje të drejtat themelore, cilësi dhe efikasitet drejtësie	Mesatar; disi	Reforma rrënjësore, dialog gjithëpërfshirës, implementim strategjie 2024–2030, kapacitete shtesë	Ulët (<40%); kapsteri 1 – fizibilitet i ulët , sfidë strukturore për shkak të korrupsionit dhe fondeve të pamjaftueshme	~100 mln €
24 – Drejtësia, Liria dhe Siguria	Luftë kundër krimit të organizuar, migracionit, harmonizim vizash, bashkëpunim Europol/Frontex, mbrojtje lirisë civile	Mesatar; i dukshëm	Rritje kapacitete policore, thithje fonde, reforma të qëndrueshme, mbështetje gjeopolitike	Mesatare (40–70%); kapsteri 1 – fizibilitet mesatar , ndihmuar nga mbështetja gjeopolitike	~80 mln €
32 – Kontrolli Financiar	Mbrojtja e interesave financiare të BE-së, audit i pavarur, anti-mashtrim, harmonizim menaxhimi financiar, bashkëpunim OLAF	Mesatar; disi	Përmirësim audit, trajnime, sisteme të reja, koordinim institucional	Mesatare (40–70%); kapsteri 1 – fizibilitet mesatar , i kushtëzuar nga përmirësimi i shpejtë i kapaciteteve	~40 mln €

Klasteri 1 përfaqëson **provën më kritike të seriozitetit të Shqipërisë në procesin e anëtarësimit**, duke përfshirë kapitujt thelbësorë për drejtësinë, prokurimin, statistikën dhe kontrollin financiar. Ndërsa hapja formale e kapitujve është realizuar në kohë rekord, **mbyllja deri në vitin 2027 mbetet sfiduese**, veçanërisht për **Kapitullin 23 – Gjyqësori dhe Të Drejtat Themelore**, ku korrupsioni sistemik, kapacitetet e ulëta dhe mungesa e reformave rrënjësore vendosin fizibilitetin në nivel të ulët (<40%). Ekspertët e shoqërisë civile dhe vëzhguesit ndërkombëtarë theksojnë se implementimi fragmentar dhe polarizimi politik rrezikojnë të minojnë besueshmërinë e vendit para BE-së.

Kapitujt e tjerë në këtë klaster (5, 18, 24, 32) kanë **nivel mesatar përgatitjeje**, me progres të kufizuar. Fizibiliteti i tyre për përmbushje deri në 2027 vlerësohet **mesatar (40–70%)**, por ky kapacitet mbështetet thelbësisht tek **efikasiteti i përdorimit të fondeve**, dialogu gjithëinstitucional dhe vullneti politik i qëndrueshëm.

Nëse nuk bëhet një koordinim gjithëpërfshirës dhe rritje reale të kapaciteteve administrative, atëherë edhe kapitujt mesatarë rrezikojnë vonesa të konsiderueshme.

Disponueshmëria e fondeve aktuale është e pamjaftueshme për të përshpejtuar progresin, duke nxjerrë në pah nevojën për **prioritetizim të reformave strukturore, përforcim të mekanizmave të zbatimit dhe mbështetje politike konsistente**.

Në përmbledhje, Klasteri 1 ka potencial të jetë motor i suksesit në negociata, por po ashtu mund të shndërrohet në **frenën kryesore të gjithë procesit**, nëse sfidat strukturore, korrupsioni dhe mungesa e dialogut gjithëpërfshirës nuk adresohen me përparësi dhe urgjencë.

1.2. Analizë për Klasterin 2: Tregu i Brendshëm (Internal Market)

Klasteri 2 është thelbësor për integrimin ekonomik të Shqipërisë dhe funksionimin e plotë të Tregut të Përbashkët të BE-së. Ai u hap zyrtarisht më **14 prill 2025** dhe përfshin **9 kapituj kryesorë**, të cilët mbulojnë lëvizjen e mallrave, punëtorëve, kapitalit, shërbimeve, konkurrencën, mbrojtjen e konsumatorit dhe harmonizimin legjislativ në fushat kritike ekonomike.

Niveli i përgjithshëm i përgatitjes është **mesatar deri në të mirë**, me progres të dukshëm në kapitujt si **Ligji i Kompanive** dhe **Pronësia Intelektuale**, por ende i kufizuar në konkurrencë, shërbime financiare dhe mbrojtje konsumatori. **Fondet e disponueshme** arrijnë rreth **~100 milionë euro nga IPA III (Window 2 dhe 3)**, së bashku me rreth **333 milionë euro grant nga WBIF për infrastrukturë**, duke mundësuar një përparim të rëndësishëm në disa fusha.

Sfida kryesore mbeten lufta kundër monopoleve, forcimi i mbikëqyrjes dhe thithja e ulët e fondeve (~65–70%), që mund të vonojë harmonizimin ligjor dhe implementimin real të reformave.

Kapitulli 1: Lëvizja e lirë e mallrave

Kërkesat kryesore - Harmonizim i standardeve të produkteve, legjislacion sektorial (p.sh., REACH për kimikate, produkte mjekësore), infrastrukturë për kontroll dhe njoftime të shpejta për rreziqe, me një fokus të fortë në surveilim tregu.

Ecuria aktuale - Nivel **disi (some)** përgatitjeje dhe progres **disi (some)**. Inspektimet janë rritur, por legjislacioni sektorial dhe sistemet për njoftime nuk janë zhvilluar plotësisht. Implementimi ngadalë dhe informaliteti ekonomik mbeten sfida kryesore.

Progresi i nevojshëm - Investime masive në infrastrukturë dhe përmirësim të plotë të legjislacionit. Forcimi i monitorimit të tregut dhe reforma rrënjësore me mbështetje gjeopolitike. Tranzicioni për standardet mund të kërkojë kohë shtesë.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 - **E ulët (<40%)**, për shkak të fondeve të pamjaftueshme (~50 milionë euro IPA) dhe mungesës së dialogut politik.

Kapitulli 2: Lëvizja e lirë e punëtorëve

Kërkesat kryesore - Integrim në EURES, marrëveshje sigurimesh sociale, sistem IT për EHIC dhe akses i barabartë për qytetarët e BE-së.

Ecuria aktuale - Nivel **mesatar (moderate)** dhe progres **i kufizuar (limited)**. Disi marrëveshje sigurimesh janë nënshkruar, por sistemi IT unifikuar mungon dhe implementimi është i ngadaltë.

Progresi i nevojshëm - Zhvillim i plotë i sistemeve IT, nënshkrim i marrëveshjeve të mbetura, investime në kapacitete administrative. Mbështetja gjeopolitike mund të përshpejtojë procesin.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 - **Mesatare (40–70%)**, e realizueshme, por e ndikuar nga vonesa administrative.

Kapitulli 3: E drejta e themelimit dhe liria për të ofruar shërbime

Kërkesat kryesore - Alinim me Direktivën e Shërbimeve, njohje e kualifikimeve profesionale, rregullator postar i pavarur, eliminim barrierash për shërbime ndërkufitare.

Ecuria aktuale - Nivel **mesatar (moderate)** dhe progres **disi (some)**. Punë parapërgatitore kryhen, por legjislacioni nuk është harmonizuar ende. Sfida kryesore - burokracia dhe mungesa e dialogut politik.

Progresi i nevojshëm - Adresim i barrierave, rritje e kapaciteteve dhe hartim plan veprimi. Reforma rrënjësore e shërbimeve kërkon efikasitet të lartë për shkak të kohës së ngushtë.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 - **Mesatare (40–70%)**, realizueshme nëse fondet shfrytëzohen me efikasitet.

Kapitulli 4: Lëvizja e lirë e kapitalit

Kërkesat kryesore - Trajtim i barabartë për blerjen e tokës, integrim në SEPA, luftë kundër pastrimit të parave (AML), anulim i skemave të qytetarisë me investime.

Ecuria aktuale - Nivel **mesatar/i mirë (moderate/good)** dhe progres **disi (some)**. SEPA është operacional, por obligimi për tokë nuk është plotësuar.

Progresi i nevojshëm - Harmonizim i plotë i rregullave AML, zbatim i skemave të ndaluara dhe investime në sisteme financiare. Mbështetja gjeopolitike ndihmon për fokus të shtuar.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 - **Mesatare (40–70%)**, e arritshme me fokus dhe vëmendje institucionale.

Kapitulli 6: Ligji i kompanive

Kërkesat kryesore - Harmonizim me mjetet digjitale për regjistrim, bashkime ndërkufitare, kod qeverisjeje korporative dhe transparencë.

Ecuria aktuale - Nivel i **mirë (good)** dhe progres i **mirë (good)**. Ligji i auditimit është miratuar, sfida minimale, por implementimi kërkon monitorim.

Progresi i nevojshëm - Amendamente ligjore, trajnime dhe harmonizim me direktivat. Koha lejon mbyllje të shpejtë.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 - **E Lartë (>70%)**, mund të mbyllet deri në 2026, por nevojiten fonde minimale.

Kapitulli 7: Ligji i Pronësisë intelektuale

Kërkesat kryesore: Zbatim ligjesh për trademark dhe patente, forcim zbatimi, mbrojtje IPR, bashkëpunim me EPO.

Ecuria aktuale: Nivel **mesatar (moderate)** dhe progres **disi (some)**. Ligjet miratuar, por implementimi i dobët. Sfida vjen nga informaliteti dhe kapacitetet e kufizuara.

Progresi i nevojshëm: Përmirësim i zbatimit, rritje kapacitetesh dhe investime në sisteme.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 - Mesatare (40–70%), realizueshme me fonde dhe përpjekje administrative.

Kapitulli 8: Politika e Konkurrencës

Kërkesat kryesore - Pavarësi e SAC/ACA, zbatim i ndihmës shtetërore, gjoba dhe rikuperim, luftë kundër monopoleve.

Ecuria aktuale - Nivel **mesatar (moderate)** dhe progres **i kufizuar (limited)**. Dënime të shtuara, por SAC jo plotësisht i pavarur. Sfida nga korrupsioni dhe mungesa e dialogut politik.

Progresi i nevojshëm - Sigurim i pavarësisë së SAC, alinim i plotë, zbatim efektiv dhe reforma rrënjësore.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 - E Ulët (<40%), rrezik vonesash pa fonde shtesë dhe vullnet politik.

Kapitulli 9: Shërbimet financiare

Kërkesat kryesore - Harmonizim me Solvency II, MiCA, DORA, mbikëqyrje bankare, skema kompensimi për depozita.

Ecuria aktuale - Nivel **mesatar (moderate)** dhe progres **disi (some)**. Punë teknike avancuar, por pa progres në rikuperim dhe me sfida nga implementimi i ngadaltë.

Progresi i nevojshëm - Reformë legjislativë, investime në sisteme dhe mbikëqyrje, por koha e lejon avancimin.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 - Mesatare (40–70%), me kusht për përmirësim të kapaciteteve.

Kapitulli 28: Mbrojtja e konsumatorëve dhe shëndetit

Kërkesat kryesore - Siguri produktesh, financim shëndetësor universal, plan pandemie, regjistër kanceri, reduktim shpenzimesh private (~60%).

Ecuria aktuale - Nivel **mesatar (moderate)** dhe progres **disi (some)**. Strategji miratuar, por implementim i kufizuar dhe sfida nga informaliteti dhe shpenzimet private të larta.

Progresi i nevojshëm - Reduktim i shpenzimeve private, harmonizim ligjor dhe investime në shëndet, prioritet i lartë për 2026–2027.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 - E Ulët–Mesatare (40–70%), rrezik nga kohë e ngushtë dhe fonde të limituara.

Sinteza e Klasterit 2 – Internal Market (Tregu i Brendshëm)

Kapitulli	Fokus Kryesor	Ecuria / Nivel Përgatitjeje	Progres Nevojshëm	Fondet Disponueshme	Sfida Kryesore	Mundësia e Përbushjes 2027
1 – Lëvizja e lirë e mallrave	Harmonizim standardesh, REACH, surveilim tregu	Some; disi	Investime masive në infrastrukturë, reformë rrënjësore, forcim surveilimi	~50 mln € IPA	Implementim i ngadaltë, informalitet	Ulët (<40%)
2 – Lëvizja e lirë e punëtorëve	Integrim në EURES, EHIC, sigurime sociale	Moderate; limited	Sisteme IT, marrëveshje të mbetura, investim në kapacitete	IPA + mbështetje gjeopolitike	Vonesa administrative, sistemi IT jo unifikuar	Mesatare (40–70%)
3 – E drejta e themelimit	Njohje kualifikimesh, eliminim barrierash, regulator i pavarur	Moderate; some	Adresim barrierash, rritje kapacitete, plan veprimi	IPA + mbështetje administrative	Burokraci, mungesë dialogu politik	Mesatare (40–70%)
4 – Lëvizja e lirë e kapitalit	SEPA, AML, anulim qytetari me investime	Moderate/Good; some	Harmonizim AML, investime në sisteme financiare	IPA + mbështetje gjeopolitike	Tokë e paplotësuar, zbatim i ngadaltë	Mesatare (40–70%)
6 – Ligji i kompanive	Digjitalizim, transparencë, kod qeverisjeje	Good; good	Amendamente, trajnime, harmonizim	Minimale	Sfida minimale	Lartë (>70%)
7 – Pronësia intelektuale	Trademark, patente, mbrojtje IPR	Moderate; some	Përmirësim zbatimi, rritje kapacitete	IPA + investime administrative	Implementim i dobët, informalitet	Mesatare (40–70%)
8 – Politika e konkurrencës	Pavarësi SAC/ACA, luftë monopole	Moderate; limited	Sigurim pavarësie SAC, reforma rrënjësore	IPA minimale	Korrupsion, mungesë dialogu	Ulët (<40%)
9 – Shërbimet financiare	Solvency II, MiCA, DORA	Moderate; some	Reformë legjislative, investim në sisteme, mbikëqyrje	IPA + WBIF	Implementim i ngadaltë	Mesatare (40–70%)
28 – Mbrojtja e konsumatorëve	Siguri produkte, shëndet, plan pandemie	Moderate; some	Reduktim shpenzimesh private, harmonizim ligjor, investim	IPA + investime shëndetësore	Informalitet, fonde të limituara	Ulët–Mesatare (40–70%)

Klasteri 2 (Tregu i Brendshëm dhe Konkurrenca) shfaq një **performancë mesatare**, me dallime të dukshme midis kapitujve. Disi kapituj, si **Ligji i Kompanive** janë pothuajse gati për mbyllje të shpejtë për shkak të harmonizimit ligjor dhe progresit të lartë në implementim. Megjithatë, kapituj të tjerë vuajnë nga vonesa të konsiderueshme dhe pengesa strukturore, veçanërisht për ato që lidhen me informalitetin ekonomik, standardet sektoriale dhe zbatimin e ligjeve të BE-së.

Progresi i nevojshëm kërkon reforma ligjore të thella, investime infrastrukturore dhe digitalizim të sistemeve, si dhe **forcim të kapaciteteve administrative**. Pa një koordinim gjithëinstitucional dhe dialog gjithëpërfshirës politik, kapitujt me sfida të thella rrezikojnë të mbeten të pazgjidhur deri në 2027. Ekspertët e shoqërisë civile dhe aktorët ndërkombëtarë theksojnë se fragmentimi në implementim dhe mungesa e transparencës po pengon besueshmërinë e vendit në negociata.

Fonde dhe kapacitete mbeten kritike. Disponueshmëria aktuale e fondeve (IPA, WBIF) nuk është e mjaftueshme për kapitujt më sfidues dhe pa përforsim institucional dhe përdorim më efektiv të burimeve, progresi do të jetë i ngadaltë.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 varion brenda klasterit, ku kapitujt më sfidues me informalitet dhe barriera strukturore kanë shanse të ulëta (<40%), ndërsa kapitujt më të avancuar si Ligji i Kompanive pritet të mbyllen me sukses të lartë (>70%). Shumica e kapitujve të tjerë janë me shanse mesatare (40–70%), duke u mbështetur tek **vullneti politik, koordinimi gjithëinstitucional dhe përthithja efektive e fondeve**.

Në kushtet e mospërmbushjes së këtyre elementëve, me gjasa mundet që edhe kapitujt me përmbushje mesatare mund të përjetojnë vonesa të konsiderueshme, duke rrezikuar objektivin 2027.

1.3. Analizë për Klasterin 3: Konkurrueshmëria dhe rritja përfshirëse (Competitiveness and Inclusive Growth)

Klasteri 3 u hap më **22 maj 2025**, duke përfshirë **7 kapituj kryesorë** që fokusohen në inovacion, ekonomi digjitale, arsim, punësim dhe politika sociale. Ky klaster është vendimtar për rritjen ekonomike të Shqipërisë dhe integrimin e saj të plotë në Tregun e Brendshëm të BE-së, duke siguruar përfitime për të rinjtë dhe grupet e cënueshme.

Niveli i përgjithshëm i përgatitjes është **mesatar (some to moderate)**, me disa përparime konkrete në digjitalizim (p.sh., SEPA 2025) dhe tatime, por sfida të rëndësishme mbeten në inovacion, R&D dhe inkluzion social.

Fondet e disponueshme arrijnë rreth **~105–150 milionë euro nga IPA III (Window 4)**, së bashku me mbështetje nga **Growth Plan** për broadband, programe arsimore dhe sociale.

Sfida kryesore: Investimet e ulëta në R&D, papunësia e të rinjve dhe thithja e fondeve (~65–70%), që mund të vonojë ndikimin e synuar në rritjen ekonomike dhe konkurrueshmërinë.

Kapitulli 10: Transformimi digjital dhe Media

Kërkesat kryesore - Digjitalizim i shërbimeve publike, broadband i gjerë, liri media, harmonizim me SEPA dhe rregullat digjitale të BE-së (p.sh., DSA për platformat).

Ecuria aktuale - Nivel **mesatar (moderate)** dhe progres **disi (some)**. SEPA është implementuar në 2025, strategjia digjitale miratuar, por sfida mbeten inovacioni dhe implementimi i ngadaltë për shkak të mungesës së dialogut politik.

Progresi i nevojshëm - Investime në broadband, reforma rrënjësore në media, trajnime dhe sisteme të integruara. Mbështetja gjeopolitike mund të përshpejtojë procesin, por kërkohen fonde shtesë.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 - Mesatare (40–70%), e realizueshme me fonde të dedikuara, por rrezik vonesash administrative.

Kapitulli 16: Tatimi

Kërkesat kryesore - Strategji afatmesme për të ardhurat, reduktim i përjashtimeve, luftë kundër evazionit fiskal, harmonizim me rregullat e BE-së për tatimin e korporatave.

Ecuria aktuale - Nivel **mesatar (moderate)** dhe progres **disi (some)**. Strategjia 2024–2027 është miratuar, por disi përjashtime fiskale ende nuk janë hequr, me sfida nga informaliteti dhe implementimi i ngadaltë.

Progresi i nevojshëm - Hiq përjashtimet, formalizim i ekonomisë dhe reforma rrënjësore. Koha lejon mbyllje të shpejtë me vullnet politik.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 - Mesatare (40–70%), realizueshme me koordinim dhe dialog politik të qëndrueshëm.

Kapitulli 17: Politika ekonomike dhe Monetare

Kërkesat kryesore - Harmonizim me ESA 2010 me politika makroekonomike të qëndrueshme, rritje e konkurrencës ekonomike dhe reduktim i boshllëqeve në aftësi.

Ecuria aktuale - Nivel **disi/i mirë (some/good)** dhe progres **disi/i kufizuar (some/limited)**. Rritje ekonomike e dukshme, por boshllëqe në aftësi dhe korrupsioni ngadalëson implementimin.

Progresi i nevojshëm - Zbatim i plotë ESA, reforma tatimore dhe arsimore, investime masive. Mbështetja gjeopolitike ndihmon, por kërkohen reforma strukturore.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 - **Ulët (<40%)**, për shkak të nevojës për reforma strukturore dhe investime të konsiderueshme.

Kapitulli 19: Politika sociale dhe Punësimi

Kërkesat kryesore: Siguri shëndeti dhe pune, dialog social tripartit, Youth Guarantee, përfshirje për grupet e cënueshme (Roma, femra).

Ecuria aktuale: Nivel **mesatar (moderate)** dhe progres **disi (some)**. Strategji 2025–2030 miratuar, por kapacitete të ulëta dhe mungesa dialogu politik pengojnë zbatimin.

Progresi i nevojshëm: Krijim sekretariati të këshillit, indeksim i pagave, programe përfshirje dhe reforma rrënjësore me fonde të dedikuara.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027: **Ulët–Mesatare (40–70%)**, strategji ekzistuese por zbatim i dobët; rrezik nga informaliteti.

Kapitulli 20: Politika e ndërmarrjeve dhe Industrisë

Kërkesat kryesore - Mjedis i favorshëm për biznes, mbështetje për SME, alinim me rregullat e pagesave të vonuara, strategji specializimi.

Ecuria aktuale - Nivel **mesatar (moderate)** dhe progres **disi (some)**. Strategjia për specializim miratuar, por burokracia e lartë dhe implementimi i ngadalhtë pengojnë përparimin.

Progresi i nevojshëm - Dobësim i burokracisë, investime në SME dhe priorizim i reformave për të shmangur vonesa.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 - **Mesatare (40–70%)**, sfida nga korrupsioni dhe implementimi.

Kapitulli 25: Shkenca dhe Kërkimi

Kërkesat kryesore - Rritje investimesh në R&D, programe konkurruese dhe alinim me kuadrin e BE-së për kërkim.

Ecuria aktuale - Nivel **mesatar (moderate)** dhe progres **disi (some)**. Progres i kufizuar në inovacion, sfida nga buxheti i ulët dhe kapacitetet e pamjaftueshme.

Progresi i nevojshëm - Investime në R&D, politika industriale dhe reforma rrënjësore. Mbështetja gjeopolitike mund të shtojë fonde.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 - **Mesatare (40–70%)**, ambicioze, por e ndikuar nga investimet e ulëta.

Kapitulli 26: Arsimi dhe Kultura

Kërkesat kryesore - Reforma në VET (arsim profesional), arsim cilësor, dialog tripartit dhe programe kulturore.

Ecuria aktuale - Nivel **mesatar (moderate)** dhe progres **disi (some)**. Përparim i dukshëm në disa fusha, por papunësia e të rinjve mbetet e lartë dhe implementimi është i ngadaltë.

Progresi i nevojshëm - Programe arsimore të avancuara, forcim i dialogut tripartit dhe investime strategjike, kyç për rritjen ekonomike dhe inovacionin.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 - **Mesatare (40–70%)**, realizueshme nëse momentum-i i reformave vazhdon.

Sinteza e Klasterit 3 – Competitiveness and Inclusive Growth

Kapitulli	Fokus Kryesor	Ecuria / Nivel Përgatitjeje	Progres i Nevojshëm	Fondet e Disponueshme	Sfida Kryesore	Mundësia e Përmbushjes 2027
10 – Transformimi digjital dhe Media	Digjitalizim, broadband, liri media, DSA	Moderate; some	Investime broadband, reforma rrënjësore media, trajnime, sisteme të integruara	Fonde shtesë të nevojshme	Mungesë dialogu politik, vonesa implementimi	Mesatare (40–70%)
16 – Tatimi	Strategji tatimore, reduktim përjashtimesh, luftë evazion	Moderate; some	Heqje përjashtimesh, formalizim ekonomi, reforma rrënjësore	Fonde ekzistuese	Informalitet, implementim i ngadaltë	Mesatare (40–70%)
17 – Politika ekonomike dhe Monetare	Alinim ESA 2010, politika makro, reduktim boshllëqesh	Some/Good; some/limited	Zbatim ESA, reforma tatimore dhe arsimore, investime masive	Mbështetje gjeopolitike	Boshllëqe aftësish, korrupsion	Ulët (< 40%)
19 – Politika sociale dhe Punësimi	Siguri shëndeti/pune, dialog tripartit, inkluzion	Moderate; some	Sekretariat, indeksim paga, programe inkluzioni, reforma rrënjësore	Fonde të dedikuara	Kapacitete të ulëta, dialog i dobët	Ulët–Mesatare (40–70%)
20 – Politika e ndërmarrjeve dhe Industrisë	Mjedis biznesi, SME, pagesa të vonuara, specializim	Moderate; some	Dobësim burokracie, investime SME, priorizim reforma	Fonde ekzistuese	Burokraci e lartë, korrupsion	Mesatare (40–70%)
25 – Shkenca dhe Kërkimi	Investime R&D, programe konkurruese, alinim BE	Moderate; some	Investime R&D, politika industriale, reforma rrënjësore	Mbështetje gjeopolitike	Buxhet i ulët, kapacitete të pamjaftueshme	Mesatare (40–70%)
26 – Arsimi dhe Kultura	Reforma VET, arsim cilësor, dialog tripartit, programe kulturore	Moderate; some	Programe arsimore avancuara, forcim dialogu, investime strategjike	Fonde të dedikuara	Papunësi e të rinjve, implementim i ngadaltë	Mesatare (40–70%)

Klasteri 3 (Politikat Ekonomike dhe Sociale) shfaq një **performancë mesatare**, pa asnjë kapitull me nivel të lartë të përgatitjes dhe progres të plotë. Shumica e kapitujve kanë avancim të kufizuar për shkak të burokracisë, mungesës së dialogut gjithëinstitucional dhe polarizimit politik, që pengojnë koordinimin e nevojshëm për reforma të thella.

Progresi i nevojshëm përfshin reforma rrënjësore në sektorë kyç si politika ekonomike, tatimi, politika sociale dhe arsimi, investime të konsiderueshme në digjitalizim, R&D dhe programe sociale, forcim të kapaciteteve administrative, dhe një dialog gjithëpërfshirës mes qeverisë, opozitës dhe aktorëve shoqërorë.

Në rast moskryerje të këtyre hapave, atëherë kapitujt më sfidues nuk do të mund të përmbushen deri në 2027.

Fonde dhe mbështetje mbeten sfidë kryesore. Fondet aktuale janë të limituara dhe shpesh nuk shfrytëzohen maksimalisht. Përdorimi efektiv i IPA, fondeve strukturore dhe mbështetja e instrumenteve gjeopolitike mund të përshpejtojë disi kapituj, por nuk zgjidh problemet e bazës strukturore.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 varion brenda klasterit: për kapitujt më kompleks si politika ekonomike dhe monetare, fizibiliteti mbetet i ulët (<40%), ndërsa shumica e kapitujve të tjerë kanë shanse mesatare (40–70%) për përmbushje.

Suksesi varet kryesisht nga **efikasiteti i përdorimit të fondeve, kohezioni institucional dhe përfshirja e aktorëve të shoqërisë civile**, që ekspertët vendas dhe të huaj e konsiderojnë thelbësor për të shmangur implementim fragmentar dhe vonesa të rëndësishme.

1.4. Analizë për Klasterin 4: Agjenda e gjelbër dhe Ndërlidhja e qëndrueshme (Green Agenda and Sustainable Connectivity)

Klasteri 4 u hap më **16 shtator 2025** dhe përfshin **4 kapituj kryesorë**, të fokusuar në tranzicionin e gjelbër, lidhshmërinë infrastrukturore, energjinë e qëndrueshme dhe mbrojtjen e mjedisit. Ky klaster është strategjik për realizimin e synimeve të BE-së për zhvillim të qëndrueshëm dhe integrim rajonal.

Niveli i përgjithshëm i përgatitjes varion nga **mesatar deri në të ulët**, me progres më të lartë në fushën e energjisë, por të ulët në menaxhimin e mjedisit dhe mbetjetve.

Fondet e disponueshme arrijnë **qindra milionë euro** nga IPA III (Window 4: Green Agenda), WBIF dhe **Growth Plan për Ballkanin**, duke përfshirë miliarda euro grant dhe hua për energji të gjelbër dhe infrastrukturë.

Sfida kryesore: Nevojiten investime masive për infrastrukturë, kapacitetet lokale janë të dobëta dhe thithja e fondeve mbetet e ulët (~65–70%), gjë që mund të kërkojë tranzicione të gjata dhe një menaxhim shumë të kujdesshëm.

Kapitulli 14: Politika e Transportit (Transport Policy)

Kërkesat kryesore - Harmonizim me standardet e BE-së për sigurinë rrugore, mirëmbajtje dhe infrastrukturë, zhvillim i korridoreve rajonale (p.sh., Korridori 8), partneritete publike-private (PPP), reduktim i ndotjes nga transporti.

Ecuria aktuale - Nivel **mesatar (moderate)**, progres **disi (some)**. Janë realizuar përparime në rrugë, porte dhe hekurudha, përfshirë autostradën Adriatiko-Joniane, por mirëmbajtja mbetet e dobët dhe implementimi i ngadaltë për shkak të mungesës së dialogut politik dhe korrupsionit.

Progresi i nevojshëm - Investime intensive në infrastrukturë, reforma rrënjësore për PPP dhe harmonizim i standardeve europiane. Faktorë gjeopolitikë, si lufta në Ukrainë, mund të përshpejtojnë implementimin, por tranzicionet për sigurinë rrugore mund të zgjasin.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 - **Mesatare (40–70%)**, e realizueshme, por me rrezik voneshash nëse kapacitetet administrative mbeten të ulëta, fonde rreth **200–300 milionë euro** nga IPA + WBIF mund të jenë të mjaftueshme me thithje më të mirë.

Kapitulli 15: Energjia (Energy)

Kërkesat kryesore - Diversifikim i burimeve rinovueshme (hidro, diellore), liberalizim i tregut, siguri energjetike, harmonizim me NECP (Plan Kombëtar Energji-Klimë) dhe objektiva të decarbonizimit.

Ecuria aktuale - Nivel i **mirë/i lartë (good/high)**, progres i **mirë (good)**. Janë realizuar hapa të rëndësishëm në diversifikim dhe lidhje rajonale, megjithëse varësia e lartë nga hidroenergjia mbetet sfida. Implementimi ka qenë efektiv, por mungesa e kapaciteteve administrative kërkon vëmendje.

Progresi i nevojshëm - Vazhdim i reformave, investime në burime rinovueshme dhe harmonizim i plotë me objektivat 2030. Mbështetja gjeopolitike mund të sjellë fonde shtesë (~100–150 milionë euro nga IPA Window 4).

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 - **Lartë (>70%)**, kapitull avancuar dhe me momentum, mund të mbyllet relativisht shpejt në periudhën 2026–2027 për shkak të progresit të mirë.

Kapitulli 21: Rrjetet Trans-Evropiane (Trans-European Networks - TEN-T)

Kërkesat kryesore - Planifikim dhe implementim i korridoreve infrastrukturore (p.sh., Adriatik-Jonian), koordinim me Connect Europe Facility, infrastrukturë për transport, energji dhe digjital.

Ecuria aktuale - Nivel **mesatar/disi (some to moderate)**, progres **disi (some)**. Planifikimi i korridoreve është avancuar, por implementimi është ngadalësuar nga kufizimet financiare dhe mungesa e dialogut politik.

Progresi i nevojshëm - Projekte të mëdha infrastrukturore që mund të zgjasin vite, investime masive dhe tranzicione të gjata. Mbështetja gjeopolitike mund të sjellë fonde shtesë nga Connect Europe Facility.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 - **Ulët-Mesatare (40–70%)**, sfidues pa fonde masive shtesë, rrezik vonesash për shkak të kohës së ngushtë dhe nevojës për koordinim të intensifikuar.

Kapitulli 27: Mjedisi dhe ndryshimet klimatike (Environment and Climate Change)

Kërkesat kryesore - Menaxhim i mbetjeve, ujë dhe ajër, mbrojtje e biodiversitetit (Natura 2000), harmonizim me Marrëveshjen e Parisit, decarbonizim dhe monitorim klimatik.

Ecuria aktuale - Nivel i **ulët/disi (early/some)**, progres **disi (some)**. Ligje për mbetje dhe ujë janë miratuar, por zbatimi mbetet i dobët – deponi të hapura, ndotje dhe informalitet. Kapacitetet lokale janë të pamjaftueshme për të përballuar tranzicionin.

Progresi i nevojshëm - Reforma rrënjësore dhe investime miliarda euro, tranzicion i gjatë pas anëtarësimit, gjeopolitika mund të ndihmojë me Green Deal fonde, por kërkohet rritje e thithjes dhe planifikim afatgjatë.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 - **Ulët (<40%)**, shumë e ngushtë, gjasa e lartë për tranzicion të gjatë për shkak të problemeve strukturore dhe kapaciteteve të ulëta.

Sinteza e Klasterit 4 – Green Agenda & Sustainable Connectivity

Kapitulli	Fokus Kryesor	Ecuria / Nivel Përgatitjeje	Progres i Nevojshëm	Fondet e Disponueshme	Sfida Kryesore	Mundësia e Përbushjes 2027
14 – Politika e Transportit	Siguri rrugore, korridore rajonale, PPP, reduktim ndotjeje	Moderate; some	Investime intensive në infrastrukturë, reforma PPP, harmonizim standardesh	~200–300 mln € IPA + WBIF	Dobësi në mirëmbajtje, korrupsion, kapacitete administrative të ulëta	Mesatare (40–70%)
15 – Energjia	Diversifikim burimesh, liberalizim tregu, siguri energjetike, harmonizim NECP	Good/High; good	Vazhdim i reformave, investime në rinovueshme, harmonizim me objektivat 2030	~100–150 mln € IPA Window 4	Varësi nga hidro, kapacitete administrative	Lartë (>70%)
21 – Rrjetet Trans-Evropiane (TEN-T)	Korridore infrastrukturore transport, energji, digjital; Connect Europe Facility	Some/Moderate; some	Projekte infrastrukturore të mëdha, investime masive, tranzicione të gjata	Connect Europe Facility (potencial)	Kufizime financiare, dialog i dobët politik	Ulët–Mesatare (40–70%)
27 – Mjedis dhe Ndryshimet Klimatike	Menaxhim mbetje, ujë, ajër; biodiversitet; decarbonizim	Early/Some; some	Reforma rrënjësore, investime miliarda, planifikim afatgjatë	Green Deal fonde (potencial)	Zbatim i dobët, informalitet, kapacitete lokale të pamjaftueshme	Ulët (<40%)

Klasteri 4 (Agjenda e Gjellbër dhe Lidhshmëria e Qëndrueshme) paraqitet me **performancë mesatare**, por diferencime të dukshme brenda tij. Kapitulli i energjisë është më i avancuari, me progres të mirë në diversifikim dhe lidhje rajonale, ndërsa kapitujt që lidhen me mjedisin dhe rrjetet Trans-Evropiane (TEN-T) mbeten sfidues për shkak të kapaciteteve të kufizuara dhe problemeve strukturore.

Progresi i nevojshëm kërkon ndërhyrje të thella: reforma rrënjësore në transport, energji dhe mjedis, investime masive në infrastrukturë dhe burime rinovueshme, forcim i kapaciteteve administrative, dhe planifikim afatgjatë për tranzicione pas anëtarësimit. Pa këto hapa, kapitujt më sfidues nuk mund të përbushen deri në 2027.

Fonde dhe kapacitete janë vendimtare për ritmin e përbushjes. Disponueshmëria aktuale është pjesë e nevojshme, por jo e mjaftueshme, përdorimi efektiv i fondeve IPA, WBIF dhe Green Deal do të përcaktojë suksesin, veçanërisht për mjedisin dhe TEN-T. Mbështetja gjeopolitike, si ndikimi i luftës në Ukrainë dhe prioritetet e BE-së për Green Deal, mund të përshpejtojë implementimin e disa kapitujve, por nuk zgjidh problemet strukturore dhe administrative.

Mundësia e përbushjes deri në 2027 varion brenda klasterit: për kapitullin e mjedisit, fizibiliteti mbetet i ulët (<40%), për TEN-T dhe transportin mesatar (40–70%), ndërsa energjia ka shanse të larta për mbyllje (>70%). Ky diferencim tregon se progresi i Klasterit 4 varet kryesisht nga kapacitetet administrative dhe shfrytëzimi i fondeve, duke bërë që sukcesi i plotë deri në 2027 të jetë ambicioz, por i mundshëm vetëm me menaxhim të kujdesshëm dhe reforma të qëndrueshme.

1.5. Analizë për Klasterin 5: Burimet, Bujqësia dhe Kohezioni (Resources, Agriculture and Cohesion)

Klasteri 5 është i fundit që u hap në procesin e negociatave, më **17 nëntor 2025**, duke shënuar hapjen e **të gjithë 33 kapitujve në një kohë rekord**. Ky klaster përqendrohet në sektorë ekonomikë dhe zhvillimorë që kërkojnë reforma të thella, investime masive dhe kapacitete të forta administrative për menaxhimin e fondeve të BE-së.

Niveli i përgjithshëm i përgatitjes është i **ulët deri mesatar**, me progres më të dukshëm në bujqësi dhe siguri ushqimore, por sfidat mbeten të mëdha për shkak të informalitetit të lartë (~40% e popullsisë punon në sektorin rural).

Fondet e disponueshme arrijnë ~100–200 milionë euro nga IPA III/IPARD, plus pjesë e madhe nga **Growth Plan për Ballkanin** (~1 miliard euro për Shqipërinë në grante/hua deri në 2027).

Sfida kryesore: Informaliteti në sektorin rural, thithja e ulët e fondeve (~65–70%) dhe nevoja për **tranzicione të gjata 5–10 vjeçare**, siç thekson Kryeministri Rama për Kapitullin 12.

Kapitulli 11: Bujqësia dhe Zhvillimi rural (Agriculture and Rural Development)

Kërkesat kryesore - Harmonizim i politikave të subvencioneve, zhvillim rural me IPARD, formalizim i fermave të vogla, regjistrë i fermave (IACS), mbështetje për zhvillim të qëndrueshëm.

Ecuria aktuale - Nivel **mesatar/disi (moderate/some)**, progres **disi (some)**. Ligji i ri për bujqësinë është në fuqi nga 2024, programe IPARD janë në zhvillim, por fermat e vogla mbeten të informalizuara dhe implementimi ngadalësohet nga mungesa e dialogut politik.

Progresi i nevojshëm - Reforma rrënjësore në subvencione dhe zhvillim rural, krijimi i regjistrit IACS dhe investime të qëndrueshme në IPARD. Mbështetja gjeopolitike mund të ndihmojë me fonde, por kërkohet tranzicion përferma të vogla.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 - **Ulët (<40%)**, rrezik i lartë për vonesa pa tranzicion dhe fonde kohezioni pas anëtarësimit, sfidë strukturore kryesore mbetet informaliteti.

Kapitulli 12: Siguria Ushqimore, Veterinaria dhe Fitosanitaria (Food Safety, Veterinary and Phytosanitary Policy)

Kërkesat kryesore - Kontrolle zyrtare veterinarë dhe fitosanitare, gjurmueshmëri e ushqimit, laboratorë të akredituar, higjienë dhe standarde BE për eksporte.

Ecuria aktuale - Nivel i **ulët/disi (early/some)**, progres **disi (some)**. Ligjet e reja për kontrollin e ushqimit dhe shëndetin e kafshëve janë miratuar, por zbatimi është i dobët për shkak të mungesës së laboratorëve dhe informalitetit të lartë, sfida të mëdha nga kapacitetet e ulëta dhe dialogu politik i mangët.

Progresi i nevojshëm - Harmonizim gradual 2025–2028, krijim laboratorësh dhe kontroll kufitar, reforma rrënjësore me tranzicion 5–10 vjeçar. Mbështetja gjeopolitike mund të shtojë fonde të nevojshme.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 - **Ulët (<40%)**, gjasa e lartë për tranzicion të gjatë, koha është shumë e ngushtë pa investime miliardëshe nga IPA + IPARD.

Kapitulli 13: Peshkimi dhe Akuakultura (Fisheries and Aquaculture)

Kërkesat kryesore - Menaxhim i qëndrueshëm i stokut të peshkut, luftë kundër peshkimit ilegal, zhvillim i akuakulturës, monitorim dhe kontroll.

Ecuria aktuale - Nivel **mesatar (moderate)**, progres **disi (some)**. Janë realizuar përparime në menaxhimin e qëndrueshëm të resurseve, por monitorimi dhe lufta kundër peshkimit ilegal mbeten sfida, implementimi i ngadaltë nga mungesa e kapaciteteve.

Progresi i nevojshëm - Rritje e monitorimit, investime në akuakulturë të qëndrueshme, reforma rrënjësore. Ky kapitull ka kohë për avancim më të shpejtë se të tjerët.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 - Mesatare (40–70%), e realizueshme, fonde për akuakulturë të mjaftueshme, por rreziku mbetet informaliteti.

Kapitulli 22: Politika rajonale dhe koordinimi i instrumenteve strukturore (Regional Policy and Coordination of Structural Instruments)

Kërkesat kryesore - Përgatitje për menaxhimin e fondeve strukturore, kapacitete në nivel lokal, planifikim rajonal, ndryshime ligjore për ndihmën shtetërore.

Ecuria aktuale - Nivel **mesatar (moderate)**, progres **disi (some)**. Ka përgatitje për fonde strukturore, por mungojnë kapacitetet lokale dhe ka vonesa në planifikim, korrupsioni mbetet sfidë.

Progresi i nevojshëm - Krijim i strukturave të ngjashme me vendet anëtare, rritje e thithjes së fondeve BE dhe reforma rrënjësore, kritike për kohezionin pas anëtarësimit.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 - Mesatare (40–70%), e realizueshme por rrezik vonesash, fonde nga IPA mund të ndihmojnë, por kërkohet efikasitet maksimal.

Kapitulli 33: Dispozitat financiare dhe buxhetore (Financial and Budgetary Provisions)

Kërkesat kryesore - Përgatitje për kontributin në buxhetin e BE-së, vlerësim i GNI (të ardhurat kombëtare), luftë kundër mashtrimit (Strategjia Anti-Mashtrim 2025–2027).

Ecuria aktuale - Nivel **mesatar (moderate)**, progres **disi (some)**. Përgatitje për kontributet ekziston, por përjashtimet fiskale dhe implementimi i ngadaltë pengojnë progresin, mungesa e dialogut politik është sfidë shtesë.

Progresi i nevojshëm - Krijim i institucioneve për menaxhim buxheti, heqje e përjashtimeve, zbatim i strategjisë anti-mashtrim. Ky kapitull është relativisht më i lehtë, por varet nga progresi i kapitujve të tjerë.

Mundësia e përmbushjes deri në 2027 - Mesatare (40–70%), relativisht e lehtë, me fonde minimale, por rrezik nga korrupsioni mbetet.

Sinteza e Klasterit 5 – Resources, Agriculture & Cohesion

Kapitulli	Fokus Kryesor	Ecuria / Nivel Përgatitjeje	Progres i Nevojshëm	Fondet e Disponueshme	Sfida Kryesore	Mundësia e Përbushjes 2027
11 – Bujqësia & Zhvillimi Rural	Subvencione, zhvillim IPARD, regjistër fermash, formalizim	Moderate/Some; some	Reforma rrënjësore, IACS, investime të qëndrueshme	Fonde IPARD / Kohezioni	Informaliteti i fermave, dialog politik i mangët	Ulët (<40%)
12 – Siguria Ushqimore, Veterinaria & Fitosanitaria	Kontroll veterinar/fitosanitar, laboratorë, gjurmueshmëri	Early/Some; some	Harmonizim gradual, laboratorë, reforma rrënjësore	IPA + IPARD (potencial)	Kapacitete të ulëta, informalitet, dialog i dobët	Ulët (<40%)
13 – Peshkimi & Akuakultura	Menaxhim i qëndrueshëm, akuakulturë, monitorim	Moderate; some	Investime në akuakulturë, reforma rrënjësore, monitorim	Fonde për akuakulturë	Implementim i ngadaltë, informalitet	Mesatare (40–70%)
22 – Politika Rajonale & Koordinimi i Instrumenteve Strukturore	Menaxhim fonde strukturore, planifikim rajonal, ndihmë shtetërore	Moderate; some	Strukturat e vendosura, rritje thithje fonde, reforma rrënjësore	IPA (potencial)	Kapacitete lokale të ulëta, vonesa planifikimi, korrupsion	Mesatare (40–70%)
33 – Dispozitat Financiare & Buxhetore	Kontribut buxhet BE, GNI, anti-mashtim	Moderate; some	Institucione menaxhimi buxheti, heqje përjashtimesh, strategji anti-mashtim	Fonde minimale	Implementim i ngadaltë, korrupsion, dialog i mangët	Mesatare (40–70%)

Klasteri 5 (Resurset, Bujqësia dhe Kohezioni) paraqitet me **performancë mesatare**, por sfidat strukturore janë të theksuara në sektorë kyç si bujqësia, siguria ushqimore dhe peshkimi. Kapitujt që lidhen me menaxhimin financiar dhe politikën rajonale janë më të realizueshëm, duke treguar progres të dukshëm në përgatitje dhe harmonizim ligjor, por ende të kufizuar nga implementimi.

Progresi i nevojshëm kërkon reforma rrënjësore: transformim i sektorit bujqësor dhe rural, standardizim dhe monitorim laboratorësh për siguri ushqimore, menaxhim i fondeve strukturore dhe buxhetore, si dhe investime të konsiderueshme në infrastrukturë dhe kapacitete administrative. Pa këto ndërhyrje të thella, progresi mbetet i ngadalshëm dhe i fragmentuar.

Fonde dhe kapacitete mbeten vendimtare: disponueshmëria aktuale është pjesë e nevojshme, por jo e mjaftueshme. Shfrytëzimi efektiv i fondeve IPA, IPARD dhe fondeve strukturore do të përcaktojë në masë të madhe ritmin e përbushjes së kapitujve. Për momentin, mungesa e kapaciteteve administrative dhe informaliteti i gjerë mbeten pengesa kryesore.

Mundësia e përbushjes deri në 2027 është shumë e varur nga përparimi i këtyre reformave. Për sektorët më të vështirë, si bujqësia dhe siguria ushqimore, fizibiliteti mbetet i ulët (<40%), duke reflektuar nevojën për tranzicione të gjata pas anëtarësimit. Për peshkimin, kapitujt financiar dhe politikat rajonale, mundësia është mesatare (40–70%), me kusht që të rritet kapaciteti administrativ, të reduktohet informaliteti dhe të përdoren fonde shtesë efektivisht.

Në përmbledhje, klasteri 5 tregon se **progresi i brendshëm i Shqipërisë dhe aftësia për të menaxhuar fonde dhe reforma strukturore** do të përcaktojnë nëse vendi mund të arrijë mbylljen e kapitujve kritike brenda objektivit 2027, ose nëse disa do të kalojnë në faza tranzicioni afatgjata.

1.6. Analizë për Klasterin 6: Marrëdhëniet e Jashtme (External Relations)

Klasteri 6 është një nga më të lehtët dhe më të avancuarit në proces, i hapur më 17 dhjetor 2024, menjëherë pas Klasterit 1. Ai përfshin vetëm **2 kapituj kryesorë**, me fokus kryesor tek përputhja me **politikën e jashtme dhe të sigurisë së BE-së (CFSP)**, marrëveshjet ndërkombëtare dhe bashkëpunimin diplomatik.

Niveli i përgjithshëm i përgatitjes është i mirë deri i lartë, me përputhje të plotë në CFSP – duke përfshirë **100% për sanksionet kundër Rusisë dhe mbështetjen për Ukrainën**.

Fondet e disponueshme janë minimale (~10–20 milionë euro) për koordinim diplomatik dhe trajnime nga IPA III, pasi klasteri nuk kërkon investime infrastrukturore.

Sfida kryesore: Harmonizimi i marrëveshjeve ekzistuese me vende jo-BE, ndërsa **mungesa e dialogut politik mund të vonojë benchmark-et provizore**. Ky klaster konsiderohet si një "fitore e shpejtë", falë angazhimit gjeopolitik të Shqipërisë si anëtare e NATO-s.

Kapitulli 30: Marrëdhëniet e Jashtme (External Relations)

Kapitulli 30 përqendrohet në harmonizimin e politikës tregtare të përbashkët, inventarizimin dhe alimin e marrëveshjeve bilaterale me vende të treta, politikat e zhvillimit dhe ndihmës humanitare, si dhe koordinimin e Shqipërisë me BE-në në organizata ndërkombëtare. Ky kapitull është thelbësor për të treguar aftësinë e vendit për të vepruar si partner i besueshëm në arenën ndërkombëtare.

Aktualisht, niveli i përgatitjes vlerësohet **mesatar deri në të mirë (moderate/good)**. Inventari i marrëveshjeve është përgatitur dhe prezantuar, por harmonizimi i plotë mbetet pjesërisht i realizuar. Sfida kryesore mbetet implementimi i ngadaltë, i ndikuar nga mungesa e dialogut politik në disi marrëveshje dhe koordinimi i fragmentuar ndër-institucional.

Progresi i nevojshëm për të arritur mbyllje përfshin dokumentacion të plotë dhe harmonizim të marrëveshjeve ekzistuese, zbatim të benchmark-eve provizore, si dhe reforma rrënjësore minimale. Duke qenë se ky proces lidhet kryesisht me diplomacinë, **mbështetja gjeopolitike**, veçanërisht konteksti i luftës në Ukrainë, mund të përshpejtojë ndjeshëm avancimin.

Fizibiliteti i kapitullit deri në 2027 vlerësohet **i lartë (>70%)**. Mbyllja mund të ndodhë relativisht shpejt në periudhën 2026–2027, pasi kërkojnë vetëm fonde minimale (~10–20 milionë euro nga IPA III) dhe suksesin e vendosin koordinimi politik dhe diplomatik efektiv, më shumë sesa investimet apo reforma komplekse brenda vendit.

Kapitulli 31: Politika e jashtme, e Sigurisë dhe e Mbrojtjes (Foreign, Security and Defence Policy)

Ky kapitull fokusohet në përputhjen e plotë me CFSP të BE-së, angazhimin e Shqipërisë në misionet e BE-së si EUFOR, bashkëpunimin mbrojtës brenda NATO-s, si dhe menaxhimin e krizave dhe parandalimin e konflikteve. Ai është thelbësor për të treguar pjekurinë dhe përgjegjësinë e vendit në politikën ndërkombëtare dhe sigurinë rajonale.

Në nivelin aktual, përgatitja e Kapitullit 31 vlerësohet **i mirë deri në i lartë (good/high)**, me progres të konsiderueshëm. Shqipëria ka përputhje të plotë me CFSP, duke zbatuar sanksione kundër Rusisë

dhe Bjellorusisë dhe duke mbështetur Ukrainën. Sfida është minimale dhe lidhet kryesisht me nevojën për vazhdimësi në implementim dhe monitorim të politikave ekzistuese.

Progresi i mëtijshëm kërkon vazhdim të përputhjes me politikën e jashtme të BE-së, plotësim të benchmark-eve provizore dhe trajnime diplomatike të vazhdueshme. Për shkak të rëndësisë strategjike dhe mbështetjes gjeopolitike në kontekstin e luftës në Ukrainë, ky kapitull është një prioritet dhe nuk kërkon tranzicione të gjata brenda vendit.

Fizibiliteti për mbyllje deri në 2027 është **i lartë (>70%)**, duke e bërë këtë një nga kapitujt e parë që mund të mbyllet provizorisht, pritët gjatë gjysmës së parë të vitit 2026. Fondet e nevojshme janë minimale dhe suksesi varet kryesisht nga efektiviteti i diplomatëve dhe koordinimi politik ndërinstytucional.

Sinteza e Klasterit 6 – External Relations

Kapitulli	Fokus Kryesor	Ecuria / Nivel Përgatitjeje	Progres Nevojshëm	Fondet Disponueshme	Sfida Kryesore	Mundësia e Përbushjes 2027
30 – Marrëdhëniet e Jashtme	Harmonizim politikë tregtare, marrëveshje bilaterale, ndihmë humanitare, koordinim BE	Moderate/Good; some	Dokumentacion i plotë, harmonizim marrëveshjesh, zbatim benchmark-eve provizore, reforma minimale, mbështetje gjeopolitike	Minimale (~10–20 mln € IPA III)	Implementim i ngadaltë, dialog politik i kufizuar	Lartë (>70%), mbyllje e shpejtë (2026–2027)
31 – Politika e Jashtme, e Sigurisë & Mbrojtjes	Përputhje me CFSP, mision BE, bashkëpunim NATO, menaxhim krizash	Good/High; good	Vazhdim i përputhjes, plotësim benchmark-eve, trajnime diplomatike, mbështetje gjeopolitike	Minimale	Sfida minimale, nevojë për vazhdimësi	Lartë (>70%), mbyllje provizore gjysmën e parë të 2026-s

Klasteri 6 (Marrëdhëniet e Jashtme) paraqitet si më i avancuari midis të gjashtë klasterve. **Performanca e përgjithshme** është e lartë, me kapituj që tregojnë përputhshmëri të konsiderueshme me politikën e jashtme të BE-së dhe angazhimin gjeopolitik të Shqipërisë, veçanërisht lidhur me luftën në Ukrainë dhe koordinimin në forumet ndërkombëtare. Ky avancim e bën klasterin të gatshëm për mbyllje të shpejtë, duke shërbyer si një “fitore e sigurt” për të ruajtur momentum-in e negociatave.

Progresi i nevojshëm përfshin harmonizim të plotë të marrëveshjeve bilaterale me vendet e treta, zbatim të benchmark-eve provizore dhe trajnime diplomatike të vazhdueshme. Edhe pse kapitujt janë të avancuar, **mirëmbajtja e koordinimit politik dhe diplomatik** mbetet kritike, pasi vonesat në dialogun institucional mund të ndikojnë në kohëzgjatjen e mbylljes.

Fonde dhe kapacitete janë minimale, me rreth 10–20 milionë euro nga IPA III, por të mjaftueshme për përbushjen e detyrimeve të kapitujve të këtij klasteri. Mungesa e fondeve të mëdha nuk përbën pengesë, për shkak të natyrës kryesisht diplomatike të kapitujve.

Mundësia e përbushjes deri në 2027 është e lartë (>70%) për të dy kapitujt e këtij klasteri. Kapitulli 31 (Politika e Jashtme, Siguria dhe Mbrojtja) pritët të mbyllet i pari, që në gjysmën e parë të 2026-s, duke ofruar një shembull pozitiv dhe duke kontribuar në krijimin e besueshmërisë së Shqipërisë para Bashkimit Evropian. Megjithatë, ekspertët theksojnë se edhe në këtë klaster, **performanca e qëndrueshme varet nga mirëfunksionimi i qeverisjes, dialogu institucional dhe koordinimi diplomatik**, që nuk duhet nënvlerësuar.

Analizë dhe konkluzione të përgjithshme – Perspektiva realiste për 2027

Hapja e 33 kapitujve të negociatave për anëtarësimin e Shqipërisë në BE ka qenë historik dhe një sukses diplomatik i dukshëm. Megjithatë, **mbyllja e kapitujve mbetet sfida kyçe**, dhe nuk mund të arrihet vetëm me deklarata ose hapa formalë. Ekspertët, shoqëria civile dhe vëzhguesit ndërkombëtarë vënë në dukje se **shumë prej problemeve rrjedhin nga qeverisja e fragmentuar, mungesa e dialogut gjithëpërfshirës dhe praktika të dobëta administrative**, që rrezikojnë të pengojnë përmbushjen reale të standardeve të BE-së.

Sipas vlerësimeve të fizibilitetit për 2027, rezulton se:

- **Kapituj pothuajse të garantuar për mbyllje janë ≈10 kapituj, >70%.** Këta janë kapituj të avancuar, ku vendi ka bërë hapa të rëndësishëm strukturorë dhe ka përputhshmëri të lartë me acquis-in. Shembuj: Energjia, Politika e Jashtme dhe Siguria, Ligji i Kompanive. Megjithatë, ekspertët paralajmërojnë se edhe këto kapituj mbeten të ndikuar nga **vonesa administrative dhe mungesa e përkushtimit të plotë të disi institucioneve**.
- **Kapituj me mundësi të mbylljes me përpjekje të koordinuara janë ≈16 kapituj, 40–70%.** Këto kapituj janë në nivel mesatar dhe mund të mbyllen vetëm nëse ka **mobilizim institucional të vazhdueshëm, thithje të fondeve të dedikuara dhe vullnet politik gjithëpërfshirës**. Shoqëria civile kritikon se shpesh politikat implementohen fragmentarisht dhe pa konsultim, duke ulur efektivitetin e reformave.
- **Kapituj që nuk pritet të mbyllen deri në 2027 janë ≈6–8 kapituj, <40%.** Këta janë kapitujt më sfidues, ku problemet strukturorë janë të thella: informalitet i lartë, mungesë kapacitetesh dhe tranzicione të gjata të nevojshme pas anëtarësimit. Shembuj kryesorë: Bujqësia, Mjedisi dhe Siguria Ushqimore. Ekspertët dhe vëzhguesit e huaj theksojnë se **pa reforma rrënjësore, luftë reale kundër korrupsionit dhe qeverisje gjithëpërfshirëse, këta kapituj do të mbeten peng i vonesave**, duke rrezikuar targetin 2027.

Faktorë kritikë që ndikojnë progresin

Një nga faktorët më të rëndësishëm që ndikon në progresin e Shqipërisë drejt mbylljes së kapitujve të negociatave është **qeverisja dhe koordinimi**, që llogaritet të ndikojë rreth **40–45%** të vonesave. Mungesa e një qeverisjeje gjithëpërfshirëse dhe e dialogut gjithëinstitucional, së bashku me polarizimin politik, pengon avancimin e kapitujve mesatarë dhe të vështirë, duke e bërë implementimin fragmentar dhe joefikas. Pa konsensus politik dhe mekanizma të koordinuar, përpjekjet e reformave shpesh mbeten të pjesshme dhe të vonuara.

Thithja e fondeve dhe kapacitetet administrative kontribuojnë rreth **25–30%** në ngecjen e procesit. Fondet aktuale (~65–70% IPA III dhe ~1 miliard euro nga Growth Plan) nuk po shfrytëzohen plotësisht, duke ngadalësuar zbatimin e investimeve strategjike dhe duke kufizuar progresin në sektorë kyç që kërkojnë reforma strukturorë, si energjia, transporti dhe arsimi profesional.

Reformat strukturorë në sektorë kyç si Bujqësia, Siguria Ushqimore dhe Mjedisi ndikojnë rreth **20–25%** në progresin total. Pa reforma të thella dhe të integruara, këto kapituj nuk mund të përmbushen brenda afatit 2027 dhe do të kërkojnë tranzicione të gjata pas anëtarësimit, duke shtyrë përmbushjen e plotë drejt vitit 2030 ose më vonë.

Një faktor i veçantë, që shpesh nënvlerësohet, është **presioni dhe vlerësimi i shoqërisë civile dhe aktorëve ndërkombëtarë**, i cili ka një ndikim të drejtpërdrejtë prej rreth **10–15%**. Ky faktor nuk lidhet vetëm me mbikëqyrjen, por edhe me besueshmërinë e Shqipërisë ndaj BE-së: implementimi

fragmentar, mungesa e transparencës dhe korrupsioni kronik janë kritikuar nga ekspertët, organizatat ndërkombëtare dhe segmentet kritike të shoqërisë shqiptare, duke rrezikuar kredibilitetin e vendit dhe duke e vënë në pikëpyetje besueshmërinë e mbylljes së kapitujve. Ky presion kërkon angazhim të vazhdueshëm dhe dialog gjithëpërfshirës, që të shndërrohet në një instrument përshpejtues, jo thjesht një kritikë pasive.

Përmbledhje numerike për përmbushjen deri në 2027

- Kapituj pothuajse të garantuar për mbyllje ≈ 10
- Kapituj që mund të mbyllen me përpjekje të koordinuara ≈ 16
- Kapituj me rrezik të lartë për mosmbyllje $\approx 6-8$

Shqipëria ka arritur një hap historik me hapjen e kapitujve, por **momentumi nuk është i mjaftueshëm pa performancë reale**. Targeti 2027 mbetet ambicioz dhe, pa reforma të thella, koordinim gjithëpërfshirës dhe përdorim maksimal të fondeve, shumë kapituj nuk do të mbyllen në kohë.

“Momenti i së vërtetës” tani nuk është vetëm hapja e kapitujve, por implementimi i qëndrueshëm dhe reforma të integruara në të gjithë strukturën e qeverisjes.

Sinteza e fizibilitetit për Klasterat 1–6

Klasteri	Fokus Kryesor	Nivel Përgatitjeje	Sfida Kryesore	Kapituj Kryesorë	Mundësia e Përmbylljes 2027
Klasteri 1 – Fundamentals	Prokurimi Publik, Statistikë, Drejtësi, Liri & Siguri	Mesatar / Disi kapituj ulët	Reforma rrënjësore në gjyqësor, korrupsioni, dialog politik i kufizuar	5, 18, 23, 24, 32	Mesatare – 40–70%, por kapitulli 23 (gjyqësori) mbetet i pasigurt; IBAR pozitiv i nevojshëm
Klasteri 2 – Internal Market	Lëvizja e lirë e mallrave, punëtorëve, shërbimeve, kapitalit, kompanive, pronësisë intelektuale, konkurrencës, financiare	Mesatar–i mirë	Burokracia, informaliteti, progres i ngadaltë, kapacitete administrative të ulëta	1–4, 6–9, 28	Mesatare – 40–70%; kapitujt e avancuar si Ligji i Kompanive (6) mund të mbyllen >70%
Klasteri 3 – Competitiveness & Inclusive Growth	Tatimi, politika ekonomike, sociale, ndërmarrjeve, shkencë, arsim	Mesatar	Implementim i ngadaltë, informalitet, kapacitete të kufizuara	10, 16, 17, 19, 20, 25, 26	Mesatare – 40–70%; disi kapituj me progres të mirë (Tatimi, Ligji i Kompanive) >70%
Klasteri 4 – Green Agenda & Sustainable Connectivity	Transport, Energjia, TEN-T, Mjedisi	Mesatar–i ulët	Investime masive infrastrukture, tranzicione të gjata, mjedis & klimë	14, 15, 21, 27	Mesatare–Ulët 40–70%; kapitulli Mjedisi (27) ka fizibilitet <40%, kapitulli Energjia (15) >70%
Klasteri 5 – Resources, Agriculture & Cohesion	Bujqësi, Siguria Ushqimore, Peshkimi, Politika Rajonale, Dispozita Financiare	Ulët–Mesatar	Informalitet, kapacitete të ulëta lokale, fonde të pamjaftueshme	11, 12, 13, 22, 33	Ulët–Mesatar; kapituj bujqësor, siguri ushqimore, mjedis <40%, kapituj të tjerë 40–70%
Klasteri 6 – External Relations	Marrëdhënie Tregtare, Politika e Jashtme, Siguria dhe Mbrojtja	Mesatar/i mirë – I mirë	Dialog politik dhe diplomatike; sfida minimale për kapitullin 31	30, 31	Lartë >70%; kapitulli 31 mund të mbyllet gjysmën e parë të 2026-s, kapitulli 30 2026–2027